

SCOALA NOUĂ

ORGANUL OFICIAL AL REVIZORATULUI ȘCOLAR DIN ORADEA-MARE

Insertiuni și reclame se publică după tarif. Manuscrisele nu se înapoiază.

Apare la 1 și 15 a lunii.

ABONAMENTE:
Pe un an . . . . . Lei 80
Pe jum. an . . . . . Lei 40
Redacția și Adm.ția la biroul Revizoratului.

PARTEA OFICIALA

I.

No. 2356—1923.

Circular

către toți învățătorii din județul Bihor

În vederea normalizării și unificării învățământului în baza deciziei No. 99544—1923 a Ministerului Instrucțiunii se iau următoarele dispoziții:

1. Dela 1 Septembrie 1923 în toate școlile primare de stat și statificate se va aplica legile, regulamentele, programele și orarele din vechiul regat.

Programele și orarele se introduc deocamdată numai în clasele I. și II., urmând ca aceste măsuri în anii viitori să se aplice progresiv și în celelalte clase.

2. În Transilvania se vor primi în școlile primare copiii dela 6 ani împliniți.

3. Examenul de absolvire al învățământului primar pentru toate categoriile de școli se va da înaintea unei comisii numită de Inspectoratul Regional și va fi depus în limba română pentru obiectele care s'au predat în românește și în limba minoritară pentru obiectele predate în acea limbă:

Certificatele de absolvire vor fi contrasemnate de revizorii școlari.

4. În toate școlile primare ale statului cu limba de predare minoritară, se va preda în românește în fiecare clasă în două ore pe zi limba română (exerciții gramaticale, citire, exerciții de înțelegere, compunere), geografia și istoria conform programei de învățământ.

Celelalte materii se vor preda în limba maternă în restul timpului.

5. Nu pot fi întrebuințate manuale decât cele aprobate de Ministerul Instrucțiunii.

6. Programa de studii pentru școlile rurale prevede pentru fiecare școală câte trei divizii și anume divizia I. cuprinzând clasa I., divizia II. cuprinzând clasa II. (anul I.) și clasa III. (anul II.) și divizia III. cuprinzând clasa IV. (anul I.) și clasa V. (anul II.).

7. Programa pentru școlile urbane se va aplica la toate școlile cu 4 sau mai mulți învățători.

8. La școlile rurale învățătorii se vor împărți pe divizii și anume la școlile cu 3 învățători fiecare învățător va avea câte o divizie, la cele cu 2 învățători unul va avea divizia I. iar al doilea divizia II. și III.

9. Orarul este același în toată țara și sunt întocmite conform împărțirii de mai sus. Abatere nu se admite.

10. După primirea prezentului ordin fiecare învățător-diriginte va raporta Revizoratului Școlar, că la școala ce o conduce, care orar se va aplica.

11. Se atrage din nou atențiunea învățătorilor, că vacanță săptămânală este numai Joi după masă. Excepții nu se admit sub nici o împrejurare. Nici în zilele de târg nu se admite vacanță.

12. În clasele I. și II. ale școlilor evreiești limba de predare va fi cea românească ori limba ebraică. Când limba de predare va fi cea românească limba ebraică se va preda ca obiect de studiu, iar dacă limba de predare ar fi cea ebraică, limba română, istoria și constituția se va preda ca și în școlile confesionale minoritare, adecă în 2 ore la zi în fiecare clasă.

În cele ce urmează comunicăm programa de studii și orarele:

I.

PROGRAMA DE STUDII A ȘCOALELOR PRIMARE RURALE

La școlile cu 2 și 3 învățători se va aplica în diviziunea I programul școlilor urbane, la toate materiile.

RELIGIUNEA.

Diviziunea I. Trimestrul I. Rugăciuni la intrarea și ieșirea din școală. Rugăciunea de dimineața și de seară.

Povestiri morale cu subiecte din viața școlarului, privitoare la buna purtare, curățenie, silință, exactitate.

Trimestrul II. Cântecul de stea din cele mai scurte și mai simple. Narațiuni despre nașterea copilăria și botezul Domnului, istorisite de învățător și reproduse de elevi cu cuvintele lor.

Povestiri morale, cu subiecte din viața familiară, privitoare la datoriile copiilor către părinți: supunere, respect, iubire, recunoștință.

Trimestrul III. Narațiunile pe scurt despre intrarea în Ierusalim, despre patimile, răstignirea și învierea Domnului.

Tatăl nostru. Povestiri morale cu subiectele privitoare la datoriile către frați și conșcolari: iubire, ajutor, emulațiune, amicitie școlară.

Notă. — Tatăl nostru se va explica pe baza povestirilor morale.

Diviziunea II. Trimestrul I. Anul I. Creațiunea lumii. Cei dintâi oameni. Răutatea oamenilor și potopul. Turnul lui Babel. Toate acestea se narează de învățător și apoi se reproduc de elevi.

Povestiri morale privitoare la bunavoința către servitori.

Anul II. Moise și ieșirea din Egipt. Pribegirea prin deșert. Primirea legii.

Lectură din cartea de citire: Bogatul nemilostiv.

Povestiri morale cu subiecte privitoare la datoriile către bătrâni.

Trimestrul II. Anul I. Nașterea lui Isus, fuga din Egipt, Isus în templu, citite de elevi din cartea de citire, explicate de învățător și reproduse de elevi cu cuvintele lor.

Activitatea lui Ion Botezătorul și botezul lui Isus, predate ca și cele de mai sus.

Povestiri morale privitoare la mila de animale.

Avraam.

Anul II. David, Solomon.

Lectură din cartea de citire: sfătuiri asupra lăcomiei; parabola despre puterea rugăciunii; istoria vameșului și a fariseului.

Explicarea rugii Domnului, împărțită în cele 7 părți din cari se compune. Istorioare morale pe temeiul acelor 7 părți.

Povestiri morale cu subiecte privitoare la datoriile bogaților către săraci.

Trimestrul III. Anul I. Iosif, Iov. Se narează de învățător și pe urmă se reproduc de elevi.

Lectură din cartea de citire: parabola Samarițeanului milostiv.

Povestiri morale cu subiecte privitoare la datoriile față de aproapele, mila de cei lipsiți.

Anul II. Profetul Ilie.

Lectură din cartea de citire: istoria tânărului bogat, istoria fiului risipitor.

Povestiri morale cu subiecte privitoare la datoriile către sănătate, cumpătare și bună stare (muncă, economie și iubirea unei meserii).

Sfinte Dumnezeule, Impărate ceresc.

LIMBA ROMÂNĂ

Diviziunea I. Săptămâna I. (toate orele săptămânii). Numele de botez și familie al fiecărui copil, numele părinților și ocupațiunea lor, locuința părinților, numele fraților, surorilor și rudelor de aproape.

Orientarea elevilor în spațiu: dreapta, stânga, înainte, înapoi, sus jos, în mijloc, deasupra, dedesupt, aproape, departe. Istorioare prin care se învederează foloasele învățării. Istorioare prin care se arată foloasele ascultării și iubirii de ordine. Istorioare și consilii privitoare la foloasele curățeniei, la regulata frecventare a școlii, la iubirea părinților și la respectul către cei mai în vârstă.

Numele, însușirile și întrebuințarea lucrurilor din școală și a celor mai principale obiecte din casa părintească, din bucătărie curte și grădină.

În cele trei săptămâni următoare se vor face exerciții pregătitoare de citire și scriere tratându-le paralel:

1. Desfacerea propozițiilor în cuvinte, șederea dreaptă la scris, așezarea plăcii, ținerea condeiului de piatră.

2. Desfacerea cuvintelor în silabe; linii subțiri și groase, cărlițe, bastoane culcate, în picioare, aplicate la dreapta și la stânga, frânte, împreună mergătoare (paralele), continuându-se deasemenea de figuri simple, atât cu linii drepte ca: scară, o masă, o cumpănă de fântână, etc., cât și cu linii curbe.

3. Desfacerea cuvintelor, mai întâi monosilabe, în sunete; linii ovale și șerpuite, aplicate la câteva figuri ușoare.

Observațiuni: 1 Exercițiile enumerate până aci se înțelege că trebuie să alterneze în fiecare zi unele cu altele (afară numai de cele dintâi, numele de botez și de familie); deci în fiecare zi, o istorioară sau două, mici cântări, desemnare, numărare, nelipsind, firește, nici cunoscutele mișcări la comandă pentru scolare și ședere, mișcări de brațe etc.

2. Toate răspunsurile la întrebările învățătorului vor fi date de elevi lămurit, cu voce tare, însă fără a striga și în propozițiuni scurte.

3. Cu ocaziunea desfacerii propozițiilor în cuvinte a cuvintelor în silabe, nu se va da definițiunea acestora.

4. După aceste patru săptămâni încep lecțiile după abecedar, pentru care nu se dă o programă analitică, de oarece învățătorul trebuie să se ție lecție cu lecție de abecedarul introdus.

Exerciții intuitive. Școala: Numirea, observarea și descrierea obiectelor din clasă din punct de vedere al formei al părților din cari se compun, al materialului din care sunt făcute și al foloaselor ce aduc (scopul pentru care sunt făcute),

Casa părintească: Descrierea obiectelor din casă (pat, masă, scaun, dulap, ladă, oglindă, etc.) din punctul de vedere al formei, al părților din cari se compun, al materialului din cari sunt formate și al foloaselor ce aduc (scopul pentru care sunt făcute).

Comparația între școală și casa părintească (în ce părți se aseamănă și în ce părți difer); compararea câtorva obiecte din școală cu unele din casa părintească.

Animalele văzute la casa părintească: pisica, câinele, etc., comparate între ele.

Animale de curte: calul, boul, vaca, porcul, găina, etc., cum sunt și ce foloase aduc.

Pomii de grădină: mărul, părul, prunul și cireșul.

Minerale: creta și sarea.

Fenomene ale naturii: Scurte convorbiri făcute cu ocaziunea întâmplării celor mai însemnate fenomene, precum: nor, ploaie, ceață, zăpadă, gheață deprinzând pe copii a observa ei însuși fenomenele, când se ivesc, și a comunica apoi în clasă cele observate. Nu se va da explicarea cauzală a acestor fenomene.

Impărțirea timpului: ziua, ora, minutul, săptămâna, luna, anul, răsăritul și apusul soarelui.

Exerciții de citire. Citirea se face rar, rostirea lămurită și fără a striga.

Explicațiunile potrivite cu priceperea copiilor asupra fiecărei bucăți citite.

Exerciții de scriere și de copiere în clasă. Formarea de propozițiuni simple despre ființele și lucrurile cunoscute.

Din semnele de punctuație se va arăta întrebuintarea punctului.

Se va avea grijă specială pentru scrierea corectă. Povăște igienice cu privire la scris.

Exerciții de memorie și liberă reproducere.

Se vor citi din abecedar mici poezii și narațiuni scurte; ghicitori, întrebuintate ca jocuri de minte. Învățătorul le explică puind întrebări și răspunsuri.

Poeziile se învață de elevi în clasă pe de rost sub conducerea învățătorului. La recitare se va da o deosebită atențiune pronunțării și mai cu seamă accentuării după înțeles: narațiunile se vor reproduce de elevi cu cuvintele lor, în propozițiuni scurte și clare.

Diviziunea II. Anul I și II. Trimestrul I. a) Citirea.

La bucățile descriptive se insistă mai mult asupra citirii curente. Bucățile cu conținut moral (istorioare, povește, legende, fabule) și în deosebi cele ce vor servi ca exerciții de memorie și de reproducere liberă se tratează în modul următor:

Înainte de a se începe lectura, se face o introducere menită a deștepta interesul elevilor pentru bucata în chestiune; bucata de citire se divide în mai multe părți după întinderea ei, iar fiecare parte se aplică prin întrebări și răspunsuri, se reproduce de elevi și se reduce la momentul său principal: pe baza momentelor principale, astfel școala la iveală se reproduce întreaga bucată pe înțeles și se scoate din ea, când cuprinsul bucății permite, o povăuire sau un precept moral.

Nota. Bucățile de lectură vor fi tratate în cartea de citire fără întrebări și rezumate.

b) Scrieri, exerciții gramaticale, copieri și compunerii. Copieri din cartea de citire. Formarea de propozițiuni ale căror subiecte vor fi numele ființelor și lucrurilor deja cunoscute. Scrierea acestor propozițiuni de elevi, după dictarea învățătorului, avându-se o deosebită grijă pentru ortografie și punctuație.

Deosebirea subiectului și predicatului în aceste propozițiuni, ale căror predicate vor fi stările, lucrările sau

însușirile deja cunoscute ale ființelor și lucrurilor învățate cu tendința de a lărgi cunoștințele elevilor prin căutarea de noi predicate.

Scrierea lor ca mai sus.

Către finele trimestrului elevii vor începe a scrie, mai întâi după carte și apoi fără carte și fără ajutorul învățătorului unele din micile poezii învățate pe de rost.

Din punctuație: punctul întrebuintarea lui se va arăta ocazional la tratatarea diferitelor propozițiuni:

c) Exerciții de memorie și liberă reproducere. Mici poezii cuprinzând pilde și povește morale, istorioare în versuri și fabule. Recitarea versurilor fiind menită a cultiva memoria, învățătorul va priveghia în școală ca poeziile să fie învățate întocmai; iar din reproducerea versurilor, el va constata felul cum a înțeles și cât și-a însușit elevul din cele memorizate. Ca exerciții de liberă reproducere vor servi mai cu seamă mici istorioare în proză și narațiuni.

Anul I și II. Trimestrul II. a) Citirea. Se tinde din ce în ce mai mult la citirea curentă și cu înțeles. Explicările date bucăților cu conținut moral și în deosebi acelor care sunt destinate a servi drept exerciții de memorie și liberă reproducere se vor lărgi tot mai mult. Cu privire la tratarea acestor bucăți, se va urma ca în trimestrul I.

b) Scrierea, exerciții gramaticale, copieri din cartea de citire și compunerii. Elevii vor continua a scrie din memorie unele din cele mai ușoare poezii învățate a se face simple notări în scris asupra însușirilor, asemănarilor și diferențelor ființelor și lucrurilor cunoscute.

Pe baza bucăților de citire și a exemplelor alese de învățător, se vor deprinde elevii, a cunoaște: în anul I, substantivul, pronumele și verbul; în anul II, substantivul, ajectivul și verbul.

Din punctuație: virgula, numai ca întrebuintare ocazională.

e) Exerciții de memorie și liberă reproducere. Pe lângă exercițiile de memorie din trimestrul I, se vor mai învăța proverbe, menite a servi ca învățăminte și îmboldiri pentru viața activă și onestă.

Ca exerciții de liberă reproducere servesc diferite bucăți de lectură, narațiuni și istorioare în proză precum și acele legende istorice, cari nu urmează a fi învățate pe de rost la studiul istoriei.

La exercițiile de memorie și liberă reproducere se va insista ca rostirea să fie limpede, accentuarea justă, după înțeles și frumoasă, fiindcă numai astfel se va înlesni și deslegarea limbii elevilor pe lângă cultivarea imaginațiunii și priceperii lor.

Anul I și II. Trimestrul III. a) Citirea. Se tinde din ce în ce mai mult la citirea curentă și cu înțeles. Explicările date bucăților cu conținut moral, și în deosebi acelor care sunt destinate a servi drept exerciții de memorie și liberă reproducere se vor lărgi tot mai mult: se va urma cu privire la tratarea acestor bucăți întocmai ca în trimestrul I.

Se adaugă că în acest trimestru materia va fi mai variată și înțelesul bucăților citite se va lăsa tot mai mult pe seama elevului, de și sub conducerea învățătorului.

b) Scriere și exerciții gramaticale. Copierea și dictarea după cartea de citire. Desvoltarea exercițiilor din trimestrul precedent. Descrierea ființelor și lucrurilor. Pe baza bucăților citite și exemplelor alese de învățător, se vor deprinde elevii a cunoaște: verbul, cele trei timpuri principale ale verbului și pronumele.

Din punctuație: semnul întrebării, și al strigării, numai ca întrebuintare ocazională.

c) Exerciții de memorie și liberă reproducere. Pe lângă exercițiile de memorie din trimestrele precedente se vor învăța pe de rost în clasă și împreună cu învățătorul, poezii eroice și naționale și narațiuni în proză unele și altele distribuite (declamația și mimica sunt oprite).

Ca exerciții de liberă reproducere servesc bucățile de lectură, poeziile mai lungi, diferite narațiuni și istorioare în proză, precum și acele legende istorice care nu urmează a fi învățate pe de rost la studiul istoriei.

La exercițiile de memorie și liberă reproducere se va insista ca rostirea să fie limpede, accentuarea justă, după înțeles și frumoasă fiindcă numai astfel se va înlesni și deslegarea limbii elevilor pe lângă cultivarea imaginației și priceperii lor.

Observare. Compunerile în număr de șase pe trimestru, se vor lucra în clasă sub privegherea învățătorului. În fiecare trimestru se vor da mai multe teme de lucrat acasă, în scopul aplicării și exercitării regulilor gramaticale învățate.

Temele vor fi cât se poate de scurte; iar numărul lor, proporțional cu timpul disponibil. Învățătorul va căuta să nu răpească prea mult copiilor din timpul afară de școală, necesar libertii lor dezvoltări.

Temele date pentru acasă trebuie să fie precedate de alte lucrări analoage, în timpul orelor de clasă, înlesnindu-le astfel executarea lor. Toate compunerile și temele se vor corecta cu deamănuntul de învățător.

ARITMETICA ȘI GEOMETRIA

Divizia I. Trimestrul I. Tratarea în mod intuitiv a numerelor 1, 2, 3, 4 și 5: scrierea numerelor dela 1—5. Numărarea dela 1—5 înainte și înapoi. Compunerea și descompunerea în mod intuitiv și oral a numerelor dela 1—5, comparația lor.

Cele patru operațiuni cu numerele dela 1—5 cu rezultatul până la 5, mai întâi oral apoi în scris:

Trimestrul II. Tratarea după norma de mai sus a numerelor dela 5—9. Cifra 0 și numărul 10. Numărarea dela 1—10 înainte și înapoi. Compunerea și descompunerea în mod intuitiv și oral a numerelor dela 1—10. Numărarea din 2 în 2, din 3 în 3, etc., înainte și înapoi.

Cele patru operațiuni cu numerele 1—10, mai întâi oral și apoi în scris, atât cu numere concrete cât și

cu numere abstracte, cu rezultatul până la 10. Comparația numerelor dela 1—10, prin diferență și cât.

Exerciții și probleme orale, mai întâi cu numere concrete și apoi cu numere abstracte, în cuprinsul numerelor dela 1—10.

Exerciții și probleme scrise cu aceleași numere. Noțiunea de jumătate.

Trimestrul III. Numerele dela 10—20, tratate după norma de mai sus. Numărarea dela 1—20 înainte și înapoi. Numărarea din 2 în 2, din 3 în 3, etc., dela 1 până la 20.

Cele patru operațiuni, oral și înscris, cu aceste numere, întrucât rezultatul e mai mic decât 20.

Noțiunea de 10 ca tot Numărarea cu zecea, considerată ca o unitate nouă. Exerciții și probleme orale și scrise în cuprinsul numerelor dela 1—20,

Noțiunea de sfert.

Exerciții intuitive cu metrul, leul și litrul, fără multiplii și submultiplii lor.

Observare. În predarea numerației, învățătorul va utiliza aparatele cele mai simple, cari pot fi puse la îndemâna fiecărui elev, ca: bețișoare (până la 10, mănunchiuri de câte 10 bețișoare, când se la zecea ca unitate), mașina rusească, a lui Tilich, etc. Aparatele complicate sunt nepractice. Ca mijloc de intuiție, învățătorul se mai poate folosi de puncte, linii, etc., pe tabelă.

Diviziunea II. Anul I și II. Trimestrul I. Repetirea operațiunilor fundamentale în cuprinsul numerelor dela 1—20. Formarea și scrierea numerelor dela 20—30.

Diverse numărări în cuprinsul numerelor dela 1—30 înainte și înapoi. Compunerea și descompunerea în mod intuitiv și oral a numerelor dela 1—30.

Cele 4 operațiuni, mai întâi oral și apoi în scris, cu numerele dela 1—30, cu rezultatul până la 30. Comparația acestor numere. Exerciții și probleme orale și în scris.

Tratarea după aceeași normă a numerelor dela 30—40, 40—50, 50—60, 60—70, 70—80, 80—90, 90—100.

Anul I și II. Trimestrul II. Sistema numerației decadice a numerelor întregi până la 1.000. Adunarea, scăderea, înmulțirea și împărțirea cu numere întregi, în cercul numerelor dela 100 la 1000.

Proba adunării și a scăderii. Exerciții și probleme.

Anul I și II. Trimestrul II. Sistema numerației cu numere întregi, până la 5 cifre, adunarea, scăderea, înmulțirea și împărțirea în cercul de numere dela 1 la 10.000, Exerciții și probleme cu rezultatul lor.

Metrul de lungime și litrul, tratați intuitiv, cu multiplii lor, până la kilometru și hectolitru inclusiv. Leul și kilogramul, numai ca unități de măsură.

Revederea generală a materiei.

Observare. În tot cursul anului se vor face exerciții de calcul oral.

Cu privire la exerciții și probleme, caietul respectiv al elevului va trebui să conțină la sfârșitul anului școlar cel puțin 20 probleme, făcute în clasă și corectate de învățător, spre a fi prezentate la inspecții și examene.

ISTORIA

Diviziunea II. Anul I, Trimestrul I. Legenda lui Negru-Vodă. Condeele lui Vodă. Ioan Corvin și corbul.

Trimestrul II. Legenda Cetății Neamțului. Mănăstirea Putna. Legenda Mănăstirii Argeș.

Trimestrul III. Legenda vieții de pescar a lui Petru Rareș. Horia, Cloșca și Crișan. Legenda întemeierii Romei.

Anul II. Trimestrul I. Legenda lui Dragoș-Vodă, Movila lui Burcel. Aprodul Purice.

Trimestrul II. Dumbrava roșie. Mihai și călăul. Preda Buzescu.

Trimestrul III. Sobieski și plășii. Tudor Vladimirescu, Legenda întemeierii Romei.

Notă. În cartea de cetire, unele legende vor fi în proză, iar altele în poezie, fără nici o explicație. Acolo unde se poate găsi se va începe în trimestrul I (ambii ani) cu legenda satului sau a orașului.*

GEOGRAFIA

Diviziunea II. Trimestrul I. Anul I și II. Exercițiul de orientare. Punctele cardinale pe cer și pe pereții clasei, pe tablă și pe plăci.

Planul clasei.

Planul școlii. (Schița locului pe tabelă și pe plăci.) Imprejurimile școlii: curtea și grădina (schiță pe tablă și pe plăci).

Casele și locurile din vecinătatea școlii.

Casa părintească. (În ora de cetire se tratează din cartea de lectură bucată relativă la viața de familie.) Stradele ce leagă școala cu două trei puncte mai cunoscute ale localității. O excursiune geografică în sat, cu scopul de a da copiilor noțiunile elementare de stradă, piață, relief, râu, etc.

Satul. Câteva strade principale. Câteva din cele mai însemnate clădiri publice. Se va desemna o schiță de plan a satului, cuprinzând: strade, clădiri și piețe. Locuitorii satului după naționalitate și religie. Ocupațiunea locuitorilor. (Aceste noțiuni se tratează în acelaș mod ca și bucățile de intuiție din cartea de lectură.)

O excursiune geografică afară din sat, cu scopul de a completa noțiunile de relief, ape, precum și de a vedea un târg sau oraș dacă este în apropiere.

Orașul. Diferența între un sat și un oraș. Ocupațiunea locuitorilor din oraș.

Comuna și cătunul. Comuna rurală și comuna urbană. Cătunul. Organizarea comunei. Primarul, consiliul comunal și judecătoria comunală. Productele mai însemnate ale comunei. Bucăți respective din cartea de cetire.

Imprejurimile comunei: Câteva din satele vecine, pozițiunea lor și căile de comunicație respective.

Trimestrul II. Anul I. Repetiția celor învățate în trimestrul I.

Plasa. (Trecerea dela noțiunea de comună la cea de plasă). Mărimea și hotarele plășii în care se află școala, Relief și ape. (Învățătorul nu se poate servi de cifre, cari nu pot reprezenta o icoană reală pentru

copii; el va întrebuiți comparațiune dându-le ideea mărimii plășii: „mai mare decât comuna de atâtea ori“).

Comunele principale din plasă. (Nu se vor cită decât acele comune cari se disting prin producțiuni mai însemnate sau neobișnuite în toate comunele, ca: saline, păcură, etc., sau prin vreo însemnătate istorică: urme de cetăți, câmpuri de bătăi, sau prin bălciuri mari cari se țin acolo.) Reședința plășii. Judecătoria de pace.

Revederea și complectarea celor mai esențiale noțiuni geografice, ilustrate prin desemnuri, și anume: șes, deal, colină, munte, pas (trecătoare), vale, podiș, isvor, râu (cu noțiunea de mal drept sau stâng), iaz, lac. (Se va insistă de preferință numai asupra aceloră din aceste elemente, cari se găsesc în plasă sau județ). Bucățile respective din cartea de cetire.

Anul II. Repetiția celor învățate în trimestrul I. Plasa. (Trecerea dela noțiunea de comună la cea de plasă). Mărimea și hotarele plășii în care se află școala. (Noțiunea de mărime se va da prin comparație, ca și în anul I, trimestrul II). Reședința plășii. Trecerea dela noțiunea de plasă la cea de județ. Mărimea și hotarele județului. (Asemenea prin comparație). Capitala județului.

Revederea și complectarea celor mai esențiale noțiuni geografice, ilustrate prin desemnuri, și anume: șes, deal, munte, pas (trecătoare), vale, podiș, isvor, râu (cu noțiune de mal drept și stâng), iaz, lac, mare, golf, insulă, peninsulă, cap, istm, oraș, sat, drum, șosea. Se vor deprinde elevii a recunoaște aceste elemente și pe hartă prin ajutorul legendei. Vor fi obișnuiți apoi să le reprezinte prin linii simple, după modelul din povătuitor. După ce se obține interpretarea textului, prin ajutorul legendei, elevii vor face deprinderi de cetire pe o hartă mută, artistic compusă, pe care vor figură toate elementele de mai sus.

Aceste noțiuni pregătesc elevii pentru studiul României și al Europei.

Noțiunea de țară. Trecerea la noțiunea de țară, prin recapitularea cunoștințelor deja dobândite.

Generalități asupra României. Configurația țării. Hotare. Elevii vor execută o hartă redusă atât cât se poate așeză pe ea: zona munților, apele ce formează hotarele României coastele mării și liniile convenționale, prin cari se desparte România de țările vecine.

Relieful solului. Împărțirea României în regiuni naturale, și anume: regiunea munților, a dealurilor și a șesurilor; conturul acestor regiuni.

Fiecare regiune se va contură cu liniițe de grosimi diferite, spre a se deosebi una de alta.

Văi (ape) Dunărea: brațul principal. Oltul, Siretul, Putna și Milcovul. Prutul, Coastele mării, arătând numai conturul prin linii simple, fără nici un detaliu.

Trimestrul III. Anul I. Trecerea dela noțiunea de plasă la cea de județ. Desemnarea județului. Mărimea și hotarele județului. Relief, ape. Plășile județului, învecinate de plasa în care se găsește școala. Orașe în județ. Principalele căi de comunicațiune ale județului. Principalele ocupațiuni ale locuitorilor din județ, agricultura, industria și comerțul.

Capitala județului. Autorități județene : prefectura, tribunalul, revizorul școlar. Bucățile respective din cartea de cetire.

Anul II. Impărțirea României în : România din dreapta Oltului. România dintre Olt și râșorul Milcov. România dintre Milcov și Prut și România transdanubiană. (Numirile : Oltenia, Muntenia, Moldova și Dobrogea se vor întrebuiți numai ca numiri istorice). Se va face o schiță a României, în care vor figura aceste patru regiuni.

România din dreapta Oltului. Impărțirea administrativă a acestei părți.

Se va face o schiță a României din dreapta Oltului, pe care va figura împărțirea administrativă a acestei regiuni.

România dintre Olt și Milcov, România dintre Milcov și Prut, România transdanubiană. Ținuturile alpine, fiecare în parte. Aceste din urmă trei regiuni se vor trata (pe scurt) ca și România din dreapta Oltului.

Sinteza întregii României. Principalele subîmpărțiri fizice : munți, dealuri șesuri și văi principale. Producțiuni. Se va executa o schiță a întregii țări, pe care vor figura numai munții, dealurile și văile principale, cu râurile ce le udă.

Revederea generală a materiei.

În anul II al diviziei II se va da numai numărul județelor din țară și se vor învăța numai județele dimprejurul județului în care locuiește elevul, cu capitale lor.

EXERCIȚII INTUITIVE.

Diviziunea II. Anul I. Trimestrul I. 1. Grădina. Mărul, prunul, nucul, vița de vie, fasolea, ceapa, varza, sfecla, castravetele, pepenele. Compararea lor și grupările ce se pot face.

2. Animale domestice. Câinele, pisica, calul, boul, oaia, porcul, găina, curca, găscă, rața : cum sunt, cum trăesc, ce foloase aduc. Compararea și gruparea lor.

Notă. Subiectele tipărite cu litere mai mici, nu se vor lua ca tipuri aparte la descriere, ci se vor compara cu cele precedente lor.

Trimestrul II. 3. Omul. Părțile cari alcătuiesc corpul omului : capul, trunchiul, picioarele, mâinile. Enumărarea simțurilor. Exercițierea lor ; distingerea colorilor, distingerea între sunet și zgomot, cald și rece ; ușor și greu ; vârtos și moale ; dulce și amar ; acru și sărat.

Fierul (fonta sau tuciul și oțelul). Cositorul (tinișeaua). Arama (alama și bronzul).

Pădurea : Stejarul, fagul, bradul. Lupul, vulpea, ursul, iepurele.

Trimestrul III. Lunca și crângul. Salcia, Măcieșul. Râul, balta, lacul, mlaștina. Șarpele, broasca, barza. Crapul, știuca, racul, lipitoarea. Se va spune cum sunt, cum trăesc și ce foloase sau pagube aduc. Compararea și gruparea lor. Pescuitul și timpul de pescuire.

Melcul, lăcusta, alina, viespea, păianjenul. Cum sunt, cum trăesc, ce foloase sau pagube aduc. Compararea sau gruparea lor.

Plantă otrăvitoare : Cucuta, laurul, măselarița.

Plante medicinale : Mușețelul sau romanița, isma sau mînta și coada șoricelului.

Anul II. Trimestrul I. Grădina. Mărul, prunul, nucul, vița de vie, fasolea, ceapa, varza, sfecla, castravetele, pepenele. Compararea lor și grupările ce se pot face.

2. Animalele domestice. Câinele, pisica, calul, boul, oaia, porcul, găina, curca, găscă și rața, cum trăesc, ce foloase aduc. Compararea și gruparea lor.

Trimestrul II. 3. Omul. Părțile cari alcătuiesc la exterior corpul omului : capul, trunchiul, picioarele și mâinile.

Enumerarea simțurilor. Exercițierea lor. Distingerea colorilor, distingerea dintre sunet și șgomot ; cald și rece : aspru și neted ; ușor și greu ; vârtos și moale ; dulce și amar ; acru și sărat.

Pământul galben, (cărămida, oalele). Piatra de var, fabricarea varului (tencueli). Cărbunii de lemn sau mangalul.

Balta și stușișul. Rața sălbatecă, găscă sălbatecă ; vânătoarea și timpul de vânăre. **Vrăbia, rîndunica, privighetoarea, Cioara, uliul, cucuveaua.**

În cartea de cetire să se pună o bucată de lectură, în care să arate foloasele câtorva pasări pentru agricultură, ocrotirea lor, și a cuiburilor.

Trimestrul III. Câmpul. Sulfina, trifoiul. Liliacul ariciul, cărtița, șoarecele. Căracușul, conoplișnița, fluturile. Lectura din cartea de cetire privitoare la pagubele aduse agriculturii.

Observare. Ordinea în care se vor trata aceste subiecte se poate interverti după anotimp și împrejurări,

CALIGRAFIA

Divizia I. (În unire cu studiul limbii și al aritmeticii, fără ore deosebite). În primele săptămâni, înainte de scrierea literilor și cifrelor, se fac exercițiile pregătitoare arătate în programa limbii române. Tratarea fiecărei litere și cifre în parte se face în modul următor :

1. Scrierea ei pe tablă de către învățător. 2) Analiza părților din cari se compune ; scrierea ei pe plăci de toți copiii deodată după tact : la început numără învățătorul, până când se deprind școlarii a numără ei înșișii. Copiii sunt ținuți a scrie mare, simplu (literele și cifrele să nu aibă părți de prisos), citeț (nelipsind nici o parte din litere și cifre) și să se păstreze distanțele proporționale între litere și mai târziu între cuvinte.

Până la Crăciun se scrie numai pe plăcii : de aci încolo pe hârtie. Atât placa cât și hârtia sunt liniate cu 4 linii : 2 pentru corpul literelor, 2 pentru literele cu întindere în sus și în jos. În tot cursul primar însă fiecare școlar e dator a veni la școală cu placă, de care se va servi în clasă la exerciții, gramaticale, la aritmetică, etc.

Regulele caligrafice nu se observă numai în orele de caligrafie, ci în tot ce se scrie de școlari, întocmai precum regulele ortografice nu au a fi păzite numai în orele de gramatică.

Deviziunea II. Anul I. Continuarea celor învățate în diviziunea I. Scrierea literelor mici și mari, tratându-se cu mai multă insistență cele mici. Scrierea cifrelor arabe, romane. Scrierea de mici propozițiuni (sentințe, proverbe, ghicitori) după model. Tot ce se scrie trebuie să aibă un înțeles și să fie bine priceput de școlari.

În trimestrul III, școlarii se vor deprinde și cu scrierea mărunță pe două linii, având corpul scrierii, între 3 mm. și 2 mm.

Anul II. Continuarea celor învățate în anul precedent. Scrierea literelor mici și mari, tratându-se cu mai multă insistență cele mari, capitale). Scrierea cifrelor arabe și romane. Scrierea de mici propozițiuni (sentințe, proverbe, ghicitori) după model. Tot ce se scrie trebuie să aibă un înțeles și se fie bine priceput de școlari.

În trimestrul III, școlarii se vor deprinde și cu scrierea mărunță pe două linii, având corpul scrierii între 3 mm. și 2 mm.

Nota. Scrierea după tact se poate aplica și în această diviziune.

DESEMNUL

Diviziunea I. (Fără oră specială; desemnul se predă în legătură cu scris-cetitul).

1. Cât ține tratarea cuvenitelor normale se desenează schematic pe placa de scris, din închipuire și din observare obiecte în legătură cu cuvintele normale din abecedar.

2. În timpul predării literilor mari și a părții a doua din abecedar se fac încercări de desemn din închipuire a obiectelor celor mai simple, potrivite cu gustul, priceperea jocurile și exercițiile intuitive ale copiilor ex.: păpușă, pușcă, sabie, sanie, cal, cocoș, pisică, urs, câine, etc.

3. Deasemenea din închipuirea ființelor și a lucrurilor despre cari tratează istorioarele cetite sau povestite de învățător.

În desemnurile pe hârtie, făcute în școală sau afară din școală, elevii pot întrebuița și creioanele colorate.

Diviziunea II. Anul I. Desemnarea după tablă și după natură a figurilor și obiectelor simple, regulate, cu două dimensiuni.

1. Figuri și obiecte formate din linii curbe eliptice, precum: ochelari, verige de lanț și alte obiecte de acelaș fel.

Combi-națiuni decorative din acelaș fel de linii.

2. Figuri și obiecte din linii curbe circumferențiare, de ex.: curcubeu, seceră, cerc, soare și alte obiecte de acelaș fel.

Combi-națiuni decorative din acest fel de linii.

Desemnarea obiectelor și figurilor cu forma ovalului, de ex.: potcoavă, foale și alte obiecte de acelaș fel.

3. Figuri și obiecte din linii drepte orizontale și verticale, de ex.: riglă placă, ușă, teu, ferestruu, lopățică și alte obiecte de acelaș fel.

Combi-națiuni decorative din linii drepte.

4. Desemnarea obiectelor cu puțin relief, din linii drepte, mai mult ori mai puțin oblice, de ex.: placa

agățată de un colț, smeu, echer, și alte obiecte de acelaș fel.

Notă. La desemnare de pe tablă sau de pe obiectele din natură, așezate înaintea elevilor, se va avea în vedere mai cu osebire proporțiile între cele două dimensiuni ale obiectelor.

Fiecare lecție se va începe prin câteva exerciții de desemnare cu mâna liberă a liniilor simple ce intră în formațiunea obiectelor model din acea lecțiune.

4. Desemnarea din când în când în școală cum și afară din școală de mici scene, precizate de învățător din narațiunile cetite sau povestite.

• Anul II. Desemnarea de pe tablă și de pe natură a figurilor și obiectelor simple, regulate, cu două dimensiuni.

1. Figuri și obiecte formate din linii curbe circumferențiare, de exemplu: curcubeu, taler, roată, țință, lună și alte obiecte de acelaș fel.

Combi-națiuni decorative din acelaș fel de linii.

Desemnarea obiectelor și figurilor cu forma ovalului, de ex.: lecăț, frunză de liliac și alte obiecte de de acelaș fel.

3. Figuri și obiecte din linii drepte, orizontale și verticale, de ex.: riglă, fereastră, steag tricolor, cruce, cuțit și alte obiecte de acelaș fel.

Combi-națiuni decorative din linii drepte.

4. Desemnarea obiectelor cu puțin relief în linii drepte, mai mult ori mai puțin oblice, de ex.: placa agățată de un colț, plic deschis și alte obiecte de acelaș fel.

Nota. Vezi nota dela anul I.

5. Desemnarea din când în când în școală cum și afară din școală de mici scene, precizate de învățător din narațiunile cetite sau povestite.

Note. Toate explicațiile de desemn în clase primare se va face numai cu mâna liberă.

Învățătorul nu va introduce nici un fel de caiete în clasă. Lucrările de desemn se vor face pe foi volante din hârtia cea mai ieftină, cum hârtia de împachetat.

CÂNTUL.

Diviziunea I. Cântări ușoare, potrivite cu inteligența copiilor. Imnul național, cântări ușoare bisericesti. Toate, cel puțin 10 la număr pe an, se vor învăța după auz.

Diviziunea II. Cântece naționale și bisericesti, asemenea cel puțin 10 pe an.

Observare. Duminicile și sărbătorile mari toți copiii participă la serviciul ieturgheii.

GIMNASTICĂ.

Se aranjază astfel materia pe clase:

Clasa I. — I. **Exerciții între bănci și afară.**

a) Exerciții simple: Întoarcerea capului la dreapta și la stânga.

Aplecarea capului înainte și înapoi.

Rotația capului spre dreapta și spre stânga.

Întoarcerea trunchiului la dreapta și la stânga.

Aplecarea trunchiului la dreapta și la stânga.

Aplecarea trunchiului înainte și înapoi.

Aducerea brațelor înainte.

Aducerea brațelor înapoi.

Aducerea brațelor în sus.

Aducerea brațelor în jos.

Ridicarea brațelor lateral în sus, în sus, în două timpuri și în patru timpuri

Rotăția pumnilor spre dreapta spre stânga.

Morișca înainte și înapoi cu pumnii strânși;

b) **Exerciții combinate:** Ducerea brațului drept în sus și a celui stâng înapoi și invers.

Aruncarea brațului drept și a celui stâng înapoi și invers.

Aruncarea brațelor succesiv înainte.

Aruncarea brațelor succesiv înapoi.

Aruncarea brațelor succesiv în sus.

Aruncarea brațelor succesiv în jos.

Ridicarea brațelor prin față alternativ în sus.

Ridicarea brațelor prin dreapta și prin stânga alternativ în sus.

II. Exerciții de ordine. Așezarea în linie după mărime.

Așezarea în rând după mărime.

Întoarcerea la dreapta și la stânga.

Luarea distanțelor pentru exerciții (distanța mică prin întinderea brațului drept; distanța mare, prin întinderea ambelor brațe, lateral).

III. Jocuri gimnastice. Pisica și soarecele. Cine ajunge târziu se odihnește rău.

Clasa II. — I. Exerciții între bănci sau afară.

a) **Exerciții libere simple:** Repetirea exercițiilor din clasa I.

Ridicarea și lăsarea umerilor.

Ducerea umerilor înainte.

Ducerea umerilor înapoi.

Ducerea picioarelor înainte alternativ.

Ducerea picioarelor înapoi alternativ.

Ducerea picioarelor lateral alternativ.

b) **Exerciții combinate:** Ridicarea brațului drept lateral și ducerea piciorului drept lateral.

Acelaș exercițiu cu mâna stângă și piciorul stâng.

Ridicarea brațului drept înainte și ridicarea piciorului drept înainte.

Acelaș exercițiu cu brațul stâng și cu piciorul stâng.

Aruncarea brațului drept înainte (cu pumnul închis), cu aruncarea piciorului drept înainte.

Acelaș exercițiu cu brațul stâng și cu piciorul stâng.

Aruncarea brațelor înainte, cu aruncarea picioarelor înainte alternativ, întâi dreptul și apoi stângul.

Ridicarea brațelor lateral în sus, cu ridicarea și lăsarea corpului pe vârful picioarelor, îndoind genunchiul.

II. Exerciții de ordine. Repetarea exercițiilor din clasa I.

Așezarea pe două linii.

Așezarea pe două rânduri.

Jumătate întoarcere la dreapta.

Jumătate întoarcere la stângă.

Formarea cercului.

Marșul înapoi.

Marșul lateral.

III. Exerciții de ordine și exerciții libere combinate cu cântări.

IV. Jocuri gimnastice.

Clasa III. — I. Gimnastica între bănci sau afară.

a) **Exerciții libere simple:** Repetirea exercițiilor deja cunoscute.

Îndoirea picioarelor înapoi alternativ.

Aruncarea picioarelor din îndoire înainte alternativ.

Aruncarea picioarelor din îndoire înapoi alternativ.

Aruncarea picioarelor din îndoire înapoi, lateral.

Ridicarea și lăsarea corpului pe vârful picioarelor.

Desfacerea picioarelor lateral.

b) **Exerciții libere combinate:** Repetarea exercițiilor din trecut.

III. Exerciții de ordine. — a) I. Întoarcerea împrejur: Dintr'o linie sau rând, așezarea pe două linii sau rânduri.

Dintr'o linie sau rând așezarea pe trei linii sau rânduri.

Dintr'o linie sau rând așezarea pe patru linii sau rânduri.

Întoarcerile la dreapta și la stânga din marș.

Pasul alergător (gimnastice).

b) **Salturi.** Saltul înainte, înapoi, lateral cu picioarele unite în sus cu desfacerea picioarelor înainte.

Saltul în sus cu încrucișarea picioarelor.

Saltul în lungime.

Saltul înainte din marș.

Saltul lateral din marș.

III. Jocuri gimnastice. Repetirea jocurilor deja cunoscute. Capra.

Notă. La școlile cu un singur învățător se vor face treptat exercițiile prevăzute în programa analitică a școlii urbane în marginile posibilității.

La școlile cu doi învățători, în divizia I. se vor face exercițiile prevăzute în programa clasei I. urbane; în divizia II. și III. unite se vor face treptat și în marginile putinței exercițiile prevăzute în clasele II., III. și IV. urbane.

La școlile cu trei învățători, în diviziunea I. se vor face exercițiile din clasa I. urbană; în diviziunea II. exerciții din clasa II. urbană; iar în diviziunea III. se vor face, în marginile posibilului, exercițiile din clasele III. și IV. urbane.

LUCRUL MANUAL

A. Pentru băieți.

Lucrul manual constă din: împletituri, cartonaje și lucrări ușoare de tâmplărie.

Programul pe clase se va alcătui pe fiecare învățător și va fi supus aprobării inspectorului școlar.

Orarul școlilor rurale cu un învățător

MATERIILE	Orele de ocupațiune directă			Observații
	Diviziunile			
	I	II	III	
Religia	1	1	1	Lucrul de mână se face cu toate diviziunile deodată, cel puțin 3 ore pe săptămână.
Limba română :				
a) Scrierea și exerciții gramaticale	—	1	1	
b) Citirea	—	1+1/2	1	
c) Exerciții de memorie și liberă reproducere	3+1/2	—	—	
d) Exerciții de compunere	—	1/2	1/2	
Aritmetica și geometria	—	—	1	
Istoria	1+1/2	2	2	
Geografia	—	1/2	1+1/2	
Exerciții de intuițiune	—	1	—	
Științele fizico-naturale	—	—	1	
Caligrafia	—	1/2	1/2	
Desemnul	—	1/2	1/2	
Cântul	1	1	1	
Exerciții corporale	1/2	1/2	1/2	
Lucrul manual	—	2 cel puțin	2 cel puțin	
Totalul orelor pe săptămână	8 1/2	14	16	

NOTĂ. La caligrafie, desen, cânt, gimnastică și lucrul manual, învățătorul se ocupă direct cu toate diviziunile.

Orarul școlilor rurale cu doi învățători

MATERIILE	Orele de ocupațiune directă			Observații
	Diviziunile			
	I	II	III	
Religia	1 1/2	1	1	Caligrafia, desenul, cântul, gimnastică și lucrul manual se fac deodată cu diviziunile II și III. Lucrul de mână însă se face cu toate diviziunile deodată, cel puțin 3 ore pe săptămână.
Limba română :				
a) Scrierea și exerciții gramaticale	—	2	2	
b) Citirea	—	1 1/2	1 1/2	
c) Exerciții de memorie și liberă reproducere	10 (6)	—	—	
d) Exerciții de compunere	—	1/2	1/2	
Aritmetica și geometria	—	1	1	
Istoria	5	2	2	
Geografia	—	1 1/2	1 1/2	
Exerciții de intuițiune	—	1	—	
Științele fizico-naturale	2	—	—	
Caligrafia	—	1	1	
Desemnul	—	1	1	
Cântul	2	1	1	
Exerciții corporale	2 1/2	2	2 1/2	
Lucrul manual	—	2 cel puțin	2 cel puțin	
Totalul orelor pe săptămână	23	18 1/2	19	

NOTĂ. Un învățător face lecțiuni numai cu diviziunea I, iar celălalt cu diviziunile II și III.

B. Petru școlile de fete.

Diviziunea I. Exerciții cu croșeta, aplicate la lucrări simple; mijloace (tuluri sau întreduri) colți și horbote (dantele).

Căutarea numită „înaintea acului”, aplicată la obiecte uzuale ca: șervete, basmale etc.

Diviziunea II. Anul I și II. Impletură de ciorapi. Elevele trebuie să învețe raporturile de mărime a fiecărei părți a ciorapului. Ca material va servi bumbacul de țesut.

Cusătura cu puncte numită „în cruci”, cu bumbac colorat pe pânză groasă. Cu aceste puncte se vor forma diferite modele naționale.

Orarul școlilor rurale cu trei învățători

MATERIILE	Orele de ocupațiune directă			Observații
	Diviziunile			
	I	II	III	
Religia	1 1/2	2	1 1/2	Lucrul manual se poate face și cu diviziunile II și III împreună. Lucrul de mână asemenea, dar cu toate diviziunile și cel puțin 3 ore pe săptămână.
Limba Română :				
a) Scrierea și exerciții gramaticale	—	3	3	
b) Citirea	—	3	3	
c) Exerciții de memorie și liberă reproducere	10 (6)	—	—	
d) Exerciții de compunere	—	1	1	
Aritmetica și geometria	—	3	3	
Istoria	5	4	4	
Geografia	—	2 1/2	3	
Exerciții de intuițiune	—	2 1/2	2 1/2	
Științele fizico-naturale	2	—	—	
Caligrafia	—	—	2	
Desemnul	—	1	1	
Cântul	2	1	1	
Exerciții corporale	2 1/2	2	2	
Lucrul manual	—	2 cel puțin	2 cel puțin	
Totalul orelor pe săptămână	23	30	30	

II.

PROGRAMA DE STUDII A ȘCOALELOR PRIMARE URBANE

I. Programa cursului elementar.

RELIGIUNEA.

Clasa I. (3/2 ore pe săptămână). *Trimestrul I.* Rugăciunea la intrarea și ieșirea din școală. Rugăciunea de dimineață și de seară.

Povestiri morale cu subiecte din viața școlarului, privitoare la buna purtare, curățenie, silință, exactitate.

Trimestrul II. Cântece de stea din cele mai scurte și simple. Narațiuni despre nașterea, copilăria și botezul Domnului, istorisite de institutor și reproduse de elevi eu cuvintele lor.

Povestiri morale cu subiecte din viața familială privitoare la datoriile copiilor către părinți: supunere, respect, iubire, recunoștință.

Trimestrul III. Narațiuni pe scurt despre intrarea în Ierusalim; despre patimile; răstignirea și învierea Domnului. Tatăl nostru.

Povestiri morale cu subiecte privitoare la datoriile către frați și conșcolari: iubire, ajutor, emulațiune, amicitie școlară.

Notă. Tatăl nostru se va explica pe baza povestirilor morale.

Clasa II. (3/2 ore pe săptămână). *Trimestrul I.* Creațiunea lumii. Cei dintâi oameni. Răutatea oamenilor și potopul. Turnul Babel.

Toate acestea se narează de institutor și apoi se reproduc de elevi.

Nașterea lui Iisus, fuga în Egipt. Iisus în templu, cetite din cartea de lectură, explicate de institutor și reproduse de elevi cu cuvintele lor.

Povestiri morale privitoare la buna-voința către servitori, mila de animale.

Trimestrul II. Avraam, Iosif, Iov. Se narează de institutor și în urmă se reproduc de elevi. Lectură din cartea de citire: despre activitatea lui Ion Botezătorul, botezul lui Iisus. Parabola Samariteanului milostiv. Povestiri morale cu subiecte privitoare la datoriile față de aproapele: mila de cei lipsiți.

Trimestrul III. Moise și ieșirea din Egipt. Pribegirea prin deșert. Primirea legii.

Lectură din cartea de citire: Bogatul nemilostiv. Povestiri morale cu subiecte privitoare la datoriile către bătrâni.

Rugăciunea: Sfinte Dumnezeule.

Notă. Rugăciunile obișnuite la intrarea și ieșirea din școală, se vor cânta în cor.

LIIMBA ROMÂNĂ.

Clasa I. (6+8/3 ore pe săptămână). Săptămâna I. (toate orele săptămânii). Numele de botez și de familie ale fiecărui copil, numele părinților și ocupațiunea lor; locuința părinților, numele fraților, sutorilor și rudelor mai de aproape.

Orientarea elevilor în spațiu: dreapta, stânga, înainte, înapoi, sus, jos, în mijloc, deasupra dedesubt, aproape, departe. Istorioare prin care se învederează foloasele învățaturii. Istorioare prin cari se arată foloasele ascultării și ale iubirii de ordine. Istorioare și consilii privitoare la foloasele curățeniei, la regulata frecuentare a școlii, la iubirea părinților și la respectul către cei mai în vârstă. Numele însușirilor și întrebunțarea lucrurilor din școală și a celor mai principale obiecte din casa părintească, din bucătărie, curte și grădină.

În cele trei săptămâni următoare se vor face exerciții pregătitoare pentru citire și scriere, făcându-se paralel:

1. Desfacerea propozițiilor în cuvinte, sederea dreaptă la scris, așezarea plăcii, ținerea condeiului de piatră.

2. Desfacerea cuvintelor în silabe, linii subțiri și groase, cârlige, bastoane cuicate, în picioare, aplicate la dreapta și la stânga, frânte împreună mergătoare (paralele) continuându-se desemnarea de figuri simple,

atât cu linii drepte ca: o scară, o cumpână de fântână, etc., cât și cu linii curbe.

3. Desfacerea cuvintelor, mai întâi monosilabe apoi cu mai multe silabe, în sunete, linii ovale și șerpuite aplicate la câteva figuri ușoare.

Observațiuni. 1. Exercițiile enumerate până aci se înțelege că trebuie să alterneze în fiecare zi unele cu altele (afară numai de cele dintâi: numele de botez și de familie), deci în fiecare zi o istorioară sau două, mici cântări, desemnare numărare, nelipsind firește nici cunoscute mișcări la comandă pentru sculare și ședere, mișcări de brațe, etc.

2. Toate răspunsurile la întrebările institutorului vor fi date de elevi lămurit, cu voce tare, însă fără a striga și în propozițiuni scurte.

3. Cu ocazia desfacerii propozițiilor în cuvinte, a cuvintelor în silabe, etc. nu se va da definițiunea acestora.

4. După aceste patru săptămâni încep, lecțiunile după abecedar, pentru care nu se dă o programă analitică, deoarece învățătorul trebuie să se țină lecție cu lecție de abecedarul introdus.

Exerciții intuitive. Școala: Numirea, observarea și descrierea obiectelor din clasă din punctul de vedere al formei al părților din cari se compun, al materialului din cari sunt formate și al foloaselor ce aduc (scopul pentru care sunt făcute).

Casa părintească: Descrierea obiectelor din casă (pat masă, scaun, dulap, ladă, oglindă, etc.) din punctul de vedere al formei, al părților din cari se compun, al materialului din cari sunt formate și al foloaselor ce aduc (scopul pentru cari sunt făcute).

Comparație între școală și casa părintească (în ce părți se aseamănă și în ce părți diferă; compararea câtorva obiecte din școală cu unele din casa părintească.

Animalele văzute în casa părintească: pisica, câinele, etc., comparate între ele.

Animalele de curte: calul, boul, vaca, oaia, porcul, găina, etc., cum sunt și ce foloase aduc.

Pomii din grădină: mărul, părul, prunul, cireșul.

Minerale: creta și sarea.

Fenomene ale naturii: Scurte convorbiri făcute cu ocaziunea întâmplării celor mai însemnate fenomene, precum: nor, ploaie, ceață, zăpadă, ghiță, deprimând pe copii a le observa ei înșiși, când se ivesc și a comunica apoi în clasă cele observate. Nu se va da explicarea cauzală a acestor fenomene. *Impărțirea timpului:* ziua, ora, minutul, săptămâna, luna, anul. Răsăritul și apusul soarelui.

Exerciții de citire. Citirea se face rar, cu rostirea lămurită și fără a striga. Explicațiuni potrivite cu priceperea copiilor, asupra fiecărei bucăți cetite.

Exerciții de scriere și copiere în clasă.

Formarea de propozițiuni simple despre ființele și lucrările cunoscute.

Din semnele de punctuațiune se va arăta între-

bunțarea punctului. Se va avea grijă specială pentru scrierea corectă. Povește igienice cu privire la scris.

Exerciții de memorie și liberă reproducere.

Se vor citi din abecedar mici poezii și narațiuni scurte. Institutatorul le explică prin întrebări și răspunsuri.

Poeziile se învață de elevi în clasă pe de rost sub conducerea institutorului. La recitare se va da o deosebită atenție pronunțării și mai cu seamă accentuării după înțeles. Narațiunile se vor reproduce de elevi cu cuvintele lor, în propozițiuni scurte și clare.

Clasa II. (6+4/2 ore pe săptămână.) — Trimestrul I a) Cetirea. La bucățile descriptive se insistă mai mult asupra cetiri curente. Bucățile cu conținut moral (istorioare, povește, legende, fabule), și în deosebi acele ce vor servi ca exerciții de memorie și reproducere liberă, se tratează în modul următor: înainte de a se începe lectura se face o introducere menită a deșteptă interesul elevilor pentru bucata în chestiune; bucata de cetire se divide în mai multe părți după întinderea ei, iar fiecare parte se explică prin întrebări și răspunsuri; se reproduce de elevi și se reduce la momentul său principal; pe baza momentelor principale astfel scoase la iveală, se reproduce întreaga bucată pe înțeles și se scoate din ea, când cuprinsul bucății permite, o povată sau un percept moral.

Notă. — Bucățile de lectură vor fi tratate în cartea de cetire fără întrebări și rezumate.

b) Scrierea și exerciții gramaticale, copieri și compuneri. Copieri din cartea de cetire. Formarea de propozițiuni ale căror subiecte vor fi numele ființelor și lucrurilor deja cunoscute. Scrierea acestor propozițiuni de elevi, după dictarea institutorului, avându-se o deosebită grijă pentru ortografie și punctuație.

Deosebirea subiectului și a predicatului în aceste propozițiuni. Formularea de propozițiuni, ale căror predicate vor fi stările, lucrările sau însușirile deja cunoscute ale ființelor și lucrurilor învățate, cu tendința de a lărgi cunoștințele elevilor, prin căutarea de noi predicate. Scriere lor ca mai sus.

Din punctuație: punctul, virgula, semnul întrebării și al strigării. Întrebunțarea lor se va arăta ocazional, la întrebarea propozițiunii.

c) Exerciții de memorie și liberă reproducere.

Mici poezii cuprinzând pilde și povește morale, istorioare în versuri fabule. Recitarea versurilor fiind menită a cultiva memoria, institutorul va preveghia în școală ca poeziile să fie învățate pe de rost întocmai; iar din reproducerea versurilor el va constata felul cum a înțeles și cât și-a însușit elevul din cele memorizate. Ca exerciții de liberă reproducere vor servi mai cu seamă mici istorioare în proză și națiuni.

d) Exerciții intuitive. 1. Grădina. — Mărul, prunul, nucul, vița de vie, fasolea, ceapa, varza, sfecla, crastavetele, pepenele. Compararea lor și grupările ce se pot face.

2. Animale domestice. — Câinele, pisica, calul, boul, oaia, porcul, găina, curea, găscă și rața, cum sunt, cum trăesc, ce foloase aduc. Compararea și gruparea lor.

3. Omul. — Părțile cari alcătuiesc la exterior corpul omului: capul, trunchiul, picioarele și mâinile.

Enumărarea simțurilor. Exercițarea lor. Distingerea colorilor, distingerea dintre sunet și zgomot; cald și rece; aspru și neted; ușor și greu; vârtos și moale; dulce și amar, acru și sărat.

Notă. — Subiectele tipărite cu litere mai mici nu se vor lua ca tipuri aparte de descriere, ci se vor compara numai cu cele precedente lor.

Trimestrele II și III. 3. Cetirea. Se tinde din ce în ce mai mult la cetire curentă și cu înțeles. Explicările date bucăților cu conținut moral, și în deosebi celor cari sunt destinate a servi drept exerciții de memorie și liberă reproducere, se vor lărgi tot mai mult. Cu privire la tratarea acestor bucăți se va urma în tocmai ca în trimestrul I.

b) Scrierea, exerciții gramaticale, copieri din cartea de cetire și compuneri. Elevii vor începe în al doilea și vor urma și în al treilea trimestru a scrie mai întâiu de pe carte, și apoi fără carte și fără ajutorul institutorului, unele din micile poezii învățate pe de rost.

În trimestrul al III-lea, elevii vor mai fi obișnuți cu deosebire a face simple notări în scris asupra însușirilor, asemănarilor și diferențelor ființelor și lucrurilor cunoscute.

În trimestrul II. Pe baza bucăților de cetire și a bucăților de cetire și a exemplurilor alese de institutor, se vor deprinde școlarii a cunoaște substantivul, adjectivul și pronumele.

În trimestrul III. Verbul. Se vor distinge cele trei timpuri principale ale verbelor: prezentul, trecutul și viitorul.

c) Exerciții de memorie și liberă reproducere. Pe lângă exercițiile de memorie din trimestrul I, se vor învăța în trimestrul II proverbe, menite a servi ca învățăminte și îmboldiri pentru viața activă și onestă.

În trimestrul al treilea se vor învăța pe de rost, în clasă și împreună cu institutorul, poezii naționale și narațiuni în proză, unele și altele distribuite pe roluri, când cuprinsul se potrivește pentru o asemenea distribuire. (Declamația și mimica sunt oprite).

Ca exerciții de liberă reproducere, servesc diferitele bucăți de lectură, narațiuni și istorioare în proză, precum și acele legende istorice cari nu urmează a fi învățate pe de rost la studiul istoriei.

La exerciții de memorie și liberă reproducere se va insista ca rostirea să fie limpede, accentuarea justă după înțeles și frumoasă, fiindcă numai astfel se va înlesni și deslegarea limbei elevilor, pe lângă cultivarea imaginației și a priceperii lor.

Trimestrul II. a) Exerciții intuitive. Pădurea: Stejarul, fagul, bradul. Lupul, vulpea, ursul. Iepurele. Vânătoarea și timpul de vânare.

Stufișul și baltă. Rața sălbatică, găscă sălbatică. Vrăbia, rândunica, privighetoarea, cioară, ullul, cucuveaua. În cartea de cetire să se pună o bucată de lectură, în

care să se arate foloasele câtorva paseri pentru agricultură, ocrotirea lor și a culburilor.

Trimestrul III. Lunca și crângul. Salcia, Râul, balta, lacul, mlaștina. Șarpele, broasca, barza. Crapul, știuca, racul și lipitoarea. Se va spune cum sunt, cum trăesc și ce foloase sau pagube aduc. Compararea și gruparea lor. Pescuțul și timpul de pescuire.

Melcul, lăcusta, albina, viespea, păianjenul. Cum sunt, cum trăesc și ce foloase sau pagube aduc. Compararea și gruparea lor.

Plante otrăvitoare: Cucuta, laurul și măselarița.

Plante medicinale: Mușetelul, sau romanța, isma sau mînta și coada șoricelului.

Câmpul: Sulflina, trîoiul, liliacul, ariciul, cărțița. (Lectură din cartea de cetire privitoare la foloasele acestor animale). Cărbușul, coropișnița, șoarecele, fluturile. (Lectură din cartea de cetire privitoare la pagubele aduse agriculturii).

ARITMETICA ȘI GEOMETRIA.

Clasa I. (5 ore pe săptămână). *Trimestrul I.* Tratarea în mod intuitiv și oral a numerelor 1, 2, 3, 4, 5; scrierea numerelor dela 1—5.

Numărarea dela 1—5 înainte și înapoi.

Compunerea și descompunerea în mod intuitiv și oral a numerelor dela 1—5; comparația lor.

Cele patru operațiuni cu numerile dela 1—5, cu rezultatul până la 5, mai întâiu oral și apoi în scris.

Tratarea după norma de mai sus a numerelor dela 5—9.

Cifra 0 și numărul 10. Numărarea dela 1—10 înainte și înapoi. Compunerea și descompunerea în mod intuitiv și oral a numerelor dela 1 la 10. Numărarea din 2 în 2, din 3 în 3, etc.... înainte și înapoi. Cele patru operațiuni cu numerele dela 1—10, tratate oral și în scris, mai întâi cu numere concrete și apoi cu numere abstracte, rezultatul până la 10. Comparația numerelor dela 1—10, prin diferență și cât. Exerciții și probleme orale mai întâiu cu numere concrete și apoi cu numere abstracte, în cuprinsul numerelor dela 1—10. Exerciții și probleme scrise cu aceleaș numere.

Trimestrul II. Numerele dela 10—20, tratate după norma de mai sus. Numărarea dela 1—20 înainte și înapoi. Numărarea din 2 în 2, din 3 în 3, etc.... dela 1 până la 20. Cele patru operații, oral și în scris cu aceste numere, întrucât rezultatul este mai mic decât 20.

Noțiunea de 10 ca tot. Numărarea cu zecea, considerată ca unitate nouă.

Noțiunea de jumătate.

Formarea și scrierea numerelor dela 20 la 30. Diverse numărări în cuprinsul numerelor dela 1 la 30, înainte și înapoi. Compunerea și descompunerea în mod intuitiv și oral al numerelor dela 1 la 30. Cele patru operațiuni mai întâiu oral și apoi în scris, cu numerele dela 1 la 30, cu rezultatul până la 30. Comparația acestor numere. Exerciții și probleme orale și în scris.

Tratarea după aceeaș normă a numerelor cuprinse între 30—40 și 40—50.

Trimestrul III. Formarea și scrierea numerelor dela 50—60. Diverse numărări în cuprinsul numerelor dela 50—60, înainte și înapoi. Compunerea și descompunerea în mod intuitiv și oral al numerelor dela 1—60. Cele patru operațiuni, mai întâi în mod intuitiv și oral și apoi în scris cu numerele dela 1—60. Comparația acestor numere. Noțiunea de sfert.

Tratarea după aceeaș normă a numerelor cuprinse între 60—70, 70—80, 80—90, 90—100. Exerciții și probleme orale și în scris.

Revederea generală a materiei. Exerciții intuitive cu metrul, leul și litrul fără multiplii și submultiplii lor.

Observare. În predarea numerației, institutorul va utiliza aparatele cele mai simple, cari pot fi puse la îndemâna fiecărui elev, ca bețișoare (până la 10 mănunchiuri de câte 10 bețișoare, când se ia zecea ca unitate), mașina rusească a lui Tillich, etc. Aparatele complicate sunt nepractice. Ca mijloace de intuiție, institutorul se mai poate folosi de puncte, linii, etc., pe tablă.

Clasa II. (4 ore pe săptămână). *Trimestrul I.* Repetirea operațiunilor fundamentale în cuprinsul numerelor întregi până la 100. Tabla lui Pitgora. Sistema numerației decadice a numerelor întregi până la 100. Metrul de lungime și litrul, tratați intuitiv, cu multiplii lor până la hectometru și hectolitrul inclusiv. Leul și kilogramul numai ca unități de măsură.

Exerciții și probleme.

Trimestrul II. Sistema numerației cu numere întregi, până la 1000. Adunarea, scăderea, înmulțirea și împărțirea, cu numere întregi în cercul numerelor dela 100 la 1000. Proba adunării și scăderii.

Exerciții și probleme.

Trimestrul III. Sistema numerației cu numere întregi, până la 1000 cifre. Adunarea, scăderea, înmulțirea și împărțirea în acest cerc de numere, mai întâi dela 1 la 10.000 și apoi până la milion. Exerciții și probleme cu rezultatul până la milion. Revederea generală a materiei.

Observare. În tot cursul anului se vor face exerciții de calcul oral. Cu privire la exerciții și probleme, caietul respectiv al elevului va trebui să conțină la sfârșitul anului școlar 18 probleme (câte 6 pe trimestru), făcute în clasă și corectate cu roșu de institutor. Caietele vor fi păstrate de institutor, spre a fi prezentate la inspecții și examen. Elevii să fie deprinși a măsura cu metrul și multiplii utilizați, a cântări și a cunoaște greutatele.

Observare. Lecțiile de aritmetică, vor merge paralel cu cele de geometrie. Regulele se vor scoate din raționamente ușoare, calculul oral precedând pe cel scris, în exemple ușoare și potrivit alese.

Numărul minim al problemelor din caietul elevului, va fi de 18 (câte 6 pe trimestru și vor fi corectate cu roșu de institutor și finut spre prezentare la inspecții și examen.

ISTORIA.

Clasa II. ($3\frac{1}{2}$ ore pe săptămână). *Trimestrul I.* Legenda lui Negru-Vodă. Legenda lui Dragoș-Vodă. Condeiele lui Vodă. Legenda Cetății Neamțului.

Trimestrul II. *Movila* lui Burcel, *Aprodul* Purice. *Legenda Mănăstirii Putna*. *Dumbrava Roșie*. *Sobieschi* și *plăieșii*. *Legenda Mănăstirii Argeș*.

Trimestrul III. *Legenda vieții de pescar* a lui *Petru-Rareș*. *Mihai* și *călăul*. *Préda Buzescu*. *Ioan Corvin* și *Corbul*. *Horia* și *Cloșca*, *Tudor Vladimirescu*.

Observare. Pentru toate legendele ce urmează a se trata în clasa II-a primară, avem poezii frumoase sau sau bucăți de proză, precum: „*Sobieschi și plăieșii de Coslache Negruzți*, etc. Ca exerciții de memorie nu vor servi decât cei mult două din legendele prevăzute la fiecare trimestru, și acestea lăsate la alegerea institutorului, celelalte au însă a servi ca exerciții de liberă reproducere. La povestirea acestora din urmă, institutorul se va sili să întrebuițeze cât mai des cuvinte și chiar versuri alese din cuprinsul acestor legende, citite în clasă, insistând ca și elevii să le reproducă tot astfel.

Nota. În cartea de citire, unele legende vor fi în proză, iar altele în poezie, fără nici o explicație.

GEOGRAFIA.

Clasa II. (3 2 ore pe săptămână). *Trimestrul I.* Exerciții de orientare. Punctele cardinale pe cer și pe pereții clasei, pe tablă și pe plăci. Planul clasei. Planul școlii (schița localului pe tablă și pe plăci). Casele și locurile din vecinătatea școlii.

Casa părintească (în ora de citire se tratează din cartea de lectură bucată relativă la viața de familie). Stradele ce leagă școala cu două, trei puncte mai cunoscute ale localității. O excursiune geografică în oraș, cu scopul de a da copiilor noțiunile elementare de stradă, piață, relief, râu.

Orașul, câteva strade principale și piețe și câteva clădiri publice, din cele mai însemnate. Se va desemna o schiță de plan, cuprinzând: conturul orașului, strade, clădiri și piețe, așa precum s'a spus mai sus. Locuitorii orașului după naționalitate și religie. Ocupațiunea locuitorilor. (Aceste noțiuni se tratează în același mod, în care se tratează bucățile de intuiție, din cartea de lectură). O excursiune geografică afară din oraș, cu scopul de a completa noțiunile de relief, ape, precum și de a vedea un sat dacă este în apropiere.

Satul. Diferența dintre un sat și un oraș. Ocupațiunile locuitorilor din sat. Cătun, sat și oraș. Comuna urbană și comuna rurală. Organizarea comunei: Productele mai însemnate ale comunei. Bucățile respective din cartea de citire.

Imprejurimile comunei: câteva din satele vecine, pozițiunea lor și căile de comunicație respective.

Trimestrul II. Repetirea celor învățate.

Plasa. (Trecerea dela noțiunea de comună la cea de plasă). Mărimea și hotarele plășii în care se află școala. Relief, ape. (Institutorul nu se va servi de cifre, cari nu pot prezenta o icoană reală pentru copilul clasei a II-a, ci va întrebuița comparațiunea, dându-i ideea mărimii plășii: mai mare decât comuna de atâtea ori). Comurele principale din plasă. (Nu se vor cita decât

acele comune cari se disting prin producțiuni mai însemnate, sau neobișnuite în toate comunele, ca: saline, păcură, etc., sau vre-o însemnătate istorică: urme de cetăți, câmpuri de bătaie, sau prin bălciuri mari, cari se țin acolo, etc.). Reședința plășii.

Judecătoria de pace.

Revederea și complectarea celor mai esențiale noțiuni geografice, ilustrate prin desemnuri, și anume: șes, deal, coline, munte, pas (trecătoare), vale, podis, izvor, râu, (cu noțiunile de mal drept și stâng), iaz, lac. (Se va insista de preferință numai asupra acelor din aceste elemente cari se găsesc în plasă sau în județ). Bucățile respective din cartea de citire.

Trimestrul III. Trecerea dela noțiunea de plasă la aceea de județ. Desemnarea județului, Mărimea și hotarele județului. (Se va da noțiunea de mărimea județului în același chip cum s'a făcut pentru plasă). Relief, ape. Cunoașterea numărului plășilor din județ, numărându-se numai acelea din jurul plășii în care este elevul și reședința lor. Orașe în județ, afară de capitală.

Principalele căi de comunicație, ale județului. Principalele ocupațiuni ale locuitorilor din județ: agricultura, industria, comerțul.

Capitala județului. Autorități județene: prefectura, tribunalul, revizorul școlar. Bucățile respective din cartea de citire.

CALIGRAFIE

Clasa I. (În unire cu studiul limbii și al aritmeticii, fără ore deosebite).

În primele săptămâni înainte de a se începe scrierea literelor și a cifrelor, se fac exerciții pregătitoare arătate în programa limbii române. Tratarea fiecărei litere și cifre în parte se face în modul următor:

1) Scrierea lui pe tablă de către institutor; 2) analiza părților din cari se compune; 3) scrierea pe plăci de toți copiii deodată după tact. La început numără institutorul, până când se deprind școlarii a număra ei însuși. Copiii sunt ținuți a scrie mare, simplu (literele și cifrele să nu aibă părți de prisus), citeț, (nelipsind nici o parte din litere și cifre) și să păstreze distanțele proporționale între părțile literelor, între litere, și mai târziu între cuvinte.

Până la Crăciun se scrie numai pe placă; de aci încolo pe hârtie. Atât, placa cât și hârtia sunt liniate eu 4 linii: 2 pentru corpurile literelor, 2 pentru litere cu întindere în sus și în jos.

Regulile caligrafice nu se observă numai în orele de caligrafie, ci în tot ce se scrie de către școlari, în tocmă precum regulile ortografice nu au a fi păzite numai în orele de gramatică. În tot cursul primar fiecare școlar e dator a veni la școală cu placă, de care se va servi în clasă, la exerciții gramaticale, la aritmetică, etc.

Clasa II (2/2 ore pe săptămână). Continuarea celor învățate în clasa I (scrierea literelor mici și mari). Scrierea cifrelor arabe și romane. Se va da o deosebire atențiune literelor mici; scriere de mici propoziții

Tipul A.

Orar pentru școlile rurale

Zilele	Divizia	9—10		10—11	
		$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$
Luni	I	Scrierea din gând de nume de ființe ori de lucruri cunoscute, dintr'un cerc dat	<i>Scriscetiți</i>	Numărări în scris	<i>Cântul</i>
	II	<i>Aritmetica</i>	Rezolvire de probleme în scris	Deprinderea lecției de citire	
	III	Deprinderea lecției de citire	Rezolvire de probleme în scris	<i>Aritmetica</i>	
Marți	I	<i>Aritmetica</i>	Exerciții de calcul scris	Deprinderi de citire în gând	<i>Ex. intuitive</i>
	II	Rezolvire de probleme în scris	<i>Aritmetica</i>	Copie după cartea de citire	Deprinderea lecției de ex. intuitive
	III	Lectură în gând	Rezolvire de probleme în scris	<i>Aritmetica</i>	Sciere din memorie
Miercuri	I	Sciere de propr. scurte despre ființe și lucruri cunoscute la întrebarea: ce este? cum este? ce face?	<i>Scriscetiți</i>	Exerciții de calcul în scris	<i>Gimnastica</i>
	II	<i>Gramatica</i>	Scr. de propr. ca aplic. a regulilor gramaticale	Deprinderea lecției de geografie	
	III	Lectură în gând	Deprinderi ortografice după model	<i>Gramatica</i>	
Joi	I	<i>Aritmetica</i>	Exerciții de calcul în scris	Deprinderi de lectură în gând	<i>Scriscetiți</i>
	II	Deprinderea lecției de istorie	Rezolvire de probleme în scris	<i>Aritmetica</i>	Caligrafia
	III	Sciere de propr. ca aplicare a reg. gramaticale învățate	<i>Aritmetica</i>	Rezolvire de probleme în scris	Deprinderea lecției de istorie
Vineri	I	<i>Scriscetiți</i>	Copiere din abecedar	Numărări în scris	<i>Cântul</i>
	II	Deprinderea lecției de geografie	Deprinderi de desen geografic	<i>Geografia</i>	
	III	Deprinderea lecției de istorie	<i>Aritmetica</i>	Deprinderea lecției de gramatică	
Sâmbătă	I	<i>Aritmetica</i>	Exerciții de calcul scris	Deprinderi de lectură	<i>Ex. intuitive</i>
	II	Rezolvire de probleme în scris	<i>Aritmetica</i>	Deprinderi de desen geografic	Deprinderea lecției de ex. intuitive
	III	Lectură în gând	Rezolvirea de probleme în scris	<i>Aritmetica</i>	Desemne din memorie

OBSERVAȚII: 1) În luna Septembrie și de la 1 Martie până la finele anului școlar, lecțiile încep la orele 9 a. m. și la 9—12 și de la 1—3.

2) *Lucrul manual*, în lăna, sau practica agricolă în lunile de vară, când timpul e favorabil, se predau diviziilor II și școlar, și de la 3—4 de la 1 Octombrie, până la finele lui Februarie. Pentru fete, lucrul manual se înlocuiește cu lucrul de mână.

3) La Cânt și Gimnastică, învățătorul ocupă deodată câte trele diviziile, la Caligrafie, Desen și Lucru manual, învă-

4) Recreațiunile după ora întâia sunt de 5 minute, iar după celelalte ore de studiu, ele sunt de 10 minute.

Timpul de Recreațiune se ia din orele prevăzute pentru studiu, astfel ca fiecare lecție de o jumătate de oră să dureze

cu un singur învățător

11-12		2-3		3-4	
1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2
		Exerc. de calcul scris	<i>Scriscetit</i>	Copiere din abecedar	Copiere din abecedar
<i>Cetirea</i>	Lectură în gând	Memorizare și liberă reprod.	Scriere din memorie	Copierea poeziei învățate	<i>Caligrafia</i>
Prescurt. în scris a unei bucăți de lectură tratată	<i>Cetirea</i>	Lectură în gând	Compunere geografică	<i>Geografia</i>	
		Copiere din abecedar	<i>Scriscetit</i>	Scriere din gând de nume de ființe și lucruri cunoscute dintr'un cerc dat	Deprinderi de lectură în gând
<i>Ex. intuitive</i>	Analizarea unei propozițiuni	Desemn din memorie	Copiere din carte	Deprinderea lecției de religie	<i>Istorie</i>
Deprinderea lecției de științele naturale	<i>Șt. naturale</i>	<i>Istoria</i>	Deprinderea lecției de istorie	<i>Compunere</i>	Lucrare în scris a comp. tratate
		Numărări în scris	<i>Religia</i>	Deprinderea lecției de religie	Copiere din abecedar
<i>Geografia</i>	Deprindere de desen geografic	<i>Religia</i>	Deprinderea lecț. de religie	Copiere din carte	<i>Desemnul</i>
Deprinderea lecției de geografie	<i>Geografia</i>	Rezolvire de prob. în scris	Deprinderea lecț. de religie	<i>Religia</i>	
Scriere de prop. despre ființe și lucr. la întreb.: ce este? cum este? ce face?	Copiere de pe abecedar				
Lectură în gând	<i>Cetirea</i>				
<i>Compunere</i>	Lucrarea compunerei tratate	12-12 1/2 <i>Istoria</i>			
		Exerc. de calcul scris	<i>Religia</i>	Copiere din abecedar	Copiere din abecedar
<i>Compunerea</i>	Scrierea comp. tratate	Rezolvire de probl. în scris	Deprinderea lecț. de religie	<i>Religia</i>	Desemn din memorie
Deprinderea de desen geografic	<i>Geografia</i>	Mem. și liberă reprod.	Scrierea din mem. a poeziei învățate	Deprinderea lecției de religie	<i>Religia</i>
		Copiere din abecedar	<i>Scriscetit</i>	Scrierea din gând de nume de ființe și lucruri cunoscute dintr'un cerc dat	Lectură în gând
<i>Ex. Intuitive</i>	Cop. din cartea de cetire	Lectură în gând	Analizarea unei propozițiuni	<i>Citirea</i>	<i>Caligrafie</i>
Rez. în scris a lecției de științe naturale	<i>Șt. naturale</i>	<i>Istoria</i>	Analizarea unei propoz. sau fraze	<i>Caligrafie</i>	<i>Citirea</i>

2 p. m. și se succed în ordinea stabilită în orar. De la 1 Octombrie până la finele lunii Februarie, orele de clasă sunt de la III reunite, în zilele de Luni, Miercuri și Vineri, în orele de la 4-5, în luna Septembrie și de la 1 Martie până la finele anului care se predă în aceleași zile și ore tuturor diviziunilor reunite.

Întreaga ocupă deodată diviziunile II și III.

25 minute deplină.

Orar pentru școlile cu doi învățători cu toate

Tipul E.

Învățătorul A. div. I;

Zilele	Diviziile	9—10		10—11	
		$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$
Luni	I	<i>S c r i s c e t i t</i>		<i>A r i t m e t i c a</i>	
	II	Rezolvirea de probleme în scris	<i>Aritmetica</i>	Deprinderea lecției de istorie	<i>Istoria</i>
	III	<i>Aritmetica</i>	Rezolvire de probleme în scris	<i>Istoria</i>	Deprinderea lecției de istorie
Marți	I	<i>A r i t m e t i c a</i>		<i>S c r i s c e t i t</i>	
	II	<i>Gramatica</i>	Scriere de propozițiuni ca aplicare a regulilor învățate	<i>Cetire</i>	Lectură în gând
	III	Găsire de cuvinte din aceeași familie	<i>Gramatica</i>	Lectură în gând	<i>Cetire</i>
Miercuri	I	<i>S c r i s c e t i t</i>		<i>A r i t m e t i c a</i>	
	II	<i>Aritmetica</i>	Rezolvirea de probleme în scris	<i>Istoria</i>	Rezumat scurt al bucății de istorie predate
	III	Rezolvirea de probleme în scris	<i>Aritmetica</i>	Deprinderea lecției de istorie	<i>Istoria</i>
Joi	I	<i>A r i t m e t i c a</i>		<i>S c r i s c e t i t</i>	
	II	Analizarea unei propozițiuni	<i>Gramatica</i>	Lectură în gând	<i>Cetirea</i>
	III	<i>Gramatica</i>	Aplicarea în scris a regulilor gramaticale predate	<i>Cetirea</i>	Lectură în gând
Vineri	I	<i>S c r i s c e t i t</i>		<i>Exerciții intuitive</i>	<i>Scris cetit</i>
	II	<i>Aritmetica</i>	Rezolvire de probleme în scris	<i>Istoria</i>	Deprinderea lecției de istorie
	III	Rezolvire de probleme în scris	<i>Aritmetica</i>	Deprinderea lecției de istorie	<i>Istoria</i>
Sambătă	I	<i>A r i t m e t i c a</i>		<i>S c r i s c e t i t</i>	
	II	<i>Aritmetica</i>	Rezolvire de probleme în scris	<i>Gramatica</i>	Lectură în gând
	III	Rezolvire de probleme în scris	<i>Aritmetica</i>	Analizarea unei propozițiuni sau fraze	<i>Gramatica</i>

Observațiuni: 1) În luna Septembrie și dela 1 Martie până la finele anului școlar lecțiile încep la orele 9 a. m. și la 2 și dela 1—3.

2) *Lucru manual*, iarna, sau practica agricolă în luni de vară, când timpul e favorabil, se predau diviziilor II și III și dela 3—4 dela 1 Octombrie până la finele lui Februarie. Pentru fete, lucrul manual se înlocuiește cu lucrul de mână, care se

3) La cânt și gimnastică, învățătorul B ocupă odată ambele divizii. La caligrafie, desen și lucrul manual, învățătorul

4) Recreațiunile după ora întâi sunt de 5 minute, iar după celelalte ore de studiu ele sunt de 10 minute.

Timpul de recreațiune se ia din orele prevăzute pentru studiu, astfel ca fiecare lecție de o jumătate de oră, să dureze

trei diviziile, simultan (pe zile întregi)

învățătorul B. div. II și III

11—12		2—3		3—5	
$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$
Scrisceti		Religia	Scrisceti	Gimnastica	
Desemn din memorie	Compunere	Copieri din cartea de citire	Gramatica (Deprinderi de ortografie)	Deprinderi de desen geografic	Exerciții de intuiție
Compunere	Lucrarea compunerii	Gramatica (Deprinderi de ortografie)	Scrierea de propozițiuni ca aplicație regulilor gramaticale învățate		Deprinderi de desen geografic
Cântul		Exerciții intuitive	Scrisceti	Gimnastica	
Desemnul	Gimnastica	Deprinderea lecției de religie	Religia	Copieri din carte	Cântul
		Religia	Deprinderea lecției de științele naturale	Șt. naturale	
Scrisceti		Religia	Scrisceti	Gimnastica	
Compunere	Caligrafia	Memorizare și liberă reproducere	Scriere din memorie	Geografia	Desemn geografic
Copieri din carte		Lectură în gând	Memorizare și liberă reproducere	Deprinderi de desen geografic	Geografia
Exerciții intuitive	Cântul	12—2 $\frac{1}{2}$			
Compunere	Exerciții intuitive	Gimnastica			
Copieri din carte	Lucrarea compunerii				
Cântul		Religia	Scrisceti	Gimnastica	
Caligrafia	Gimnastica	Notări asupra însușirilor etc. a ființelor și lucrurilor cunoscute	Geografia	Deprinderi de desen geografic	Cântul
		Geografia	Deprinderea lecției de științe naturale	Șt. naturale	
Cântul		Exerciții intuitive	Scrisceti	Gimnastica	
Desemnul	Gimnastica	Cetirea	Lectură în gând	Religia	Copieri din carte
		Lectură în gând	Cetirea	Deprinderea lecției de religie	Religia

P. m. și se succed în ordinea stabilită în orar. De la 1 Octombrie până la finele lunii Februarie orele de clasă sunt de la 9—12 reunite, în zilele de Luni, Miercuri și Vineri, în orele de la 4—5 în luna Septembrie și de la 1 Martie până la finele anului școlar, predă în aceleași zile și ore tuturor diviziilor reunite, ocupă odată diviziunile II și III.

25 minute depline.

(sentențe, proverbe, ghicitori, după model). Tot ce o scrie trebuie să aibă un înțelas și să fie bine priceput de școlari.

În trlmistrul III școlarii să se deprindă cu scrierea pe două linii, micșorându-se corpul scrierii până la 3 mm. Scrierea după tact se poate aplica și în această clasă.

DESEMNUL

Clasa I. (Fără ore speciale; se predă în legătură cu scrisul): 1) Cât fine trararea cuvintelor normale se desemnează schematic pe claca de scris, *din închipuire și din observare*, obiecte în legătură cu cuvintele normale din abecedar;

2) În timpul predării literelor mari și a părții a doua din abecedar se fac încercări de desen de închipuire, din observare și din memorie ale obiectelor celor mai simple, potrivit cu gusiul, priceperea, jocurile și exercițiile intuitive ale copiilor, ex.: pușcă, sabie, sanie, cal, cocoș, pisică, urs, câine, etc.

3) Desemnarea din închipuire a ființelor și lucrurilor despre cari tratează istorioarele citite sau povestite de învățător.

În desemnurile pe hârtie făcute în școală, sau afară din școală, elevii pot întrebuița și creioane colorate.

Clasa II (2/2 ore pe săptămână). Desemnarea de pe tablă și după natură, a figurilor și obiectelor simple, regulate cu două dimensiuni:

1. Figuri și obiecte din linii *curbe eliptice*, precum: ochelari, verigi de lanț, etc. Combinațiuni decorative din acest fel de linii;

2. Figuri de obiecte formate din linii *curbe circumferențiale* de ex.: roată, etc. Combinațiuni decorative din acest fel de linii;

3. Figuri de obiecte din linii *drepte*, organizate și vertigale; ex.: riglă, placă, ușă, fereastră, steag tricolor, teu, cruce, feretru, lopățică, cuțit, etc. Combinațiuni decorative din linii drepte.

Notă. La desemnarea după tablă sau după obiectele din natură așezate în fața elevilor, se va avea în vedere mai cu osebire proporțiile între cele două dimensiuni ale obiectului.

Fiecare lecție se va începe prin câteva exerciții de desemnare cu mâna liberă a liniilor simple ce intră în formațiunea obiectelor model din acea lecție.

4) Desemnarea din când în când în școală, ca și în afară din școală, de mici scene, precizate de învățător din narațiunile citite sau povestite.

Notă. Toate exercițiile de desen în clasele primare, se vor face numai cu mâna liberă.

Institutorul nu va introduce nici un fel de caiete în clasă. Lucrările de desen se vor face pe foi volante din hârtia cea mai ieftină, cum e hârtia de împachetat.

Desemnurile din aducere aminte din clasele II, III și IV, se vor face cel puțin odată pe lună, iar cele din imaginație, un exercițiu pe trimestru cel puțin. Nu se cere ca desemnurile de închipuire să fie corectate de institutor, ci se vor da numai sfaturi verbale asupra gre-

șelilor prea mari de observare și de bun simț; rolul institutorului la acest fel de desemnuri se mărginește numai la încurajarea și stimularea elevilor.

CÂNTUL

Clasa I și II. (Clasa I $4/2$, clasa II $2/2$ pe săptămână) Cânturi ușoare potrivite cu inteligența copiilor, Imnul național. Cânturi ușoare bisericesti.

Toate, cel puțin 10 la număr pe an, se vor învăța după auz.

GIMNASTICA

Clasa I. ($5/2$ ore pe săptămână). I. *Exerciții între bănci sau afară.* a) *Exerciții simple:* Întoarcerea capului la dreapta și la stânga. Aplecarea capului la dreapta și la stânga. Aplecarea capului înainte și înapoi. Rotația capului spre dreapta și spre stânga. Întoarcerea trunchiului la dreapta și la stânga. Aplecarea trunchiului înainte și înapoi. Aducerea brațelor înapoi. Aducerea brațelor în sus. Aducerea brațelor în jos. Ridicarea brațelor lateral în sus, în 2 și 4 timpuri. Rotația pumnilor spre dreapta și spre stânga. Mărișca înainte și înapoi cu pumnii strânși.

b) *Exerciții combinate:* Ducerea brațului drept înainte și celui stâng înapoi și invers. Aruncarea brațului drept în sus și a celui stâng înapoi și invers. Aruncarea brațelor succesiv înainte. Aruncarea brațelor succesiv înapoi. Aruncarea brațelor succesiv în sus. Aruncarea brațelor succesiv în jos. Ridicarea brațelor prin dreapta și prin stânga, alternativ în sus.

II. *Exerciții de ordine.* Așezarea în linie după mărime. Așezarea în rând după mărime. Întoarcerea la dreapta și la stânga. Luarea distanțelor pentru exerciții (distanță mică prin întinderea brațului drept; distanță mare prin întinderea ambelor brațe lateral).

III. *Jocuri gimnastice.* Pisica și șoarecele. Cine ajunge târziu se odihoește rău.

Clasa II. ($4/2$ ore pe săptămână.) *Exerciții între bănci sau afară.* a) *Exerciții libere simple:* Repetirea exercițiilor din clasa I. Ridicarea și lăsarea umerilor. Ducerea umerilor înainte. Ducerea umerilor înapoi. Ducerea picioarelor înainte alternativ. Ducerea picioarelor înapoi alternativ. Ducerea picioarelor lateral alternativ.

b) *Combinat:* Ridicarea brațului drept lateral în sus și ducerea piciorului drept lateral în afară. Acelaș exercițiu cu mâna stângă și cu piciorul stâng. Ridicarea brațului drept înainte, cu ducerea piciorului drept înainte. Acelaș exercițiu cu brațul stâng și piciorul stâng. Aruncarea brațului drept înainte (cu pumnul închis) și aruncarea piciorului drept înainte. Acelaș exercițiu cu brațul stâng. Aruncarea brațelor înainte, cu aruncarea picioarelor înainte alternativ, întâi dreptul apoi stângul.

Ridicarea brațelor lateral în sus, cu ridicarea și lăsarea corpului pe vârful picioarelor, îndoin genunchii.

II. *Exerciții de ordine.* Repetirea exercițiilor din clasa I. Așezarea pe două linii. Așezarea pe două rân-

duri. Jumătate întoarcere la dreapta. Jumătate întoarcere la stânga. Formarea cercului. Marșul înapoi. Marșul lateral.

LUCRUL MANUAL

(In școlile de băieți, 2 ore pe săptămână.) Lucrul manual constă din: împletituri, cartonaj și lucrări ușoare de tâmplărie. Programul pe clase se va alcătui de fiecare institutor și va fi supus aprobării inspectorului școlar.

LUCRUL DE MÂNĂ

(In școlile de fete.)

Clasa I. (3 ore pe săptămână.) *Exerciții ușoare cu croșeta, ca:* mijloace (tuluri sau antredeuri), colți, pătrate (carouri), bagatele.

Exerciții ușoare cu cârlige. Se vor deprinde bine ochiul pe față, ochiul pe dos și elasticul (upul sau doi ochi pe față alternând cu unul sau doi ochi pe dos).

Învățământul fiecărui punct sau ochi se va face preclabil pe o fâșie ce de asemenea se va prezenta la examen, ca și celelalte lucrări executate de eleve.

Clasa II. (3 ore pe săptămână.) *Cusături.* Cusătura înaintea acului, pe margine (pe muche), tivul simplu și cu găurele, tighelul, cerculețe, cusătura franțuzească, puncte de ornament (punct încrucisat, punct rusesc și ianț), aplicate la rufe simple, ca: batiste, șervete, fețe de perne, etc.

Cusătura cu puncte, numită în cruce, cu bumbac colorat, pe canava sau altă pânză cu țesătură rară; cu aceste puncte se vor forma diferite deseme, litere, cifre, etc.

Repetirea de exerciții ușoare cu cârlige.

Înainte de a se aplica diferite puncte pe obiecte, se va face învățământul sistematic al acestor puncte pe o fâșie, ce de asemenea se va prezenta la examen.

Orar săptămânal pentru școlile primare urbane

MATERIILE	Numărul orelor pe săptămână							
	Băieți				Fete			
	Clasa				Clasa			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Religia	1 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	2	1 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	2	1 ¹ / ₂
Limba română								
a) Scrierea și exer gramaticale . . .	—	3	3	3	—	3	3	3
b) Cetirea	—	3	3	3	—	3	2	2
c) Ex. de memorie și liberă reprod.	10	—	—	—	10	—	—	—
d) Exerciții de compunere . . .	—	1	1	1	—	1	1	1
Aritmetica și geometria	—	1 ¹ / ₂	3	3	—	1	2	2
Istoria	.5	4	4	4	5	4	4	4
Geografia	—	1 ¹ / ₂	2 ¹ / ₂	3	—	1 ¹ / ₂	2 ¹ / ₂	3
Exer. de intuiție . . .	2	1 ¹ / ₂	—	—	2	1 ¹ / ₂	—	—
Științele fizico-naturale	—	—	2	2	—	—	2	2
Caligrafia	—	1	1	1	—	1	1	1
Desemnul	—	1	1	1	—	1	1	1
Cântul	2	1	1	1	2	1	1	1
Exer. corporale	2 ¹ / ₂	2	2	2	2 ¹ / ₂	2	1	1
Lucrul de mână	—	—	—	—	3	3	5	5
Lucrul manual în ateliere	—	—	2 cel p.	2 cel p.	—	—	—	—
Totalul orelor pe săptămână .	23	23	30	30	26	26	30	30

Notă: Lucrul manual se poate face și cu clasele III și IV împreună.

Tipul M.

Orar pentru școlile urbane mixte

Clasele	Orele	LUNI	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SĂMBĂȚĂ
CLASA I.	8—9	Aritmetica	Scriscetitul	Aritmetica	Scriscetitul	Scriscetitul	Scriscetitul
	9—10	Scriscetitul	Aritmetica	Scriscetitul	Aritmetica	Aritmetica	1 ¹ / ₂ Ex intuitive 1 ¹ / ₂ Scriscetitul
	10—11	1 ¹ / ₂ Cântul 1 ¹ / ₂ Gimnastica	1 ¹ / ₂ Scriscetitul 1 ¹ / ₂ Gimnastica	1 ¹ / ₂ Ex. de intuiție 1 ¹ / ₂ Gimnastica	1 ¹ / ₂ Scriscetitul 1 ¹ / ₂ Cântul	1 ¹ / ₂ Scriscetitul	1 ¹ / ₂ Gimnastica
	2—3	1 ¹ / ₂ Religia 1 ¹ / ₂ Scriscetitul	1 ¹ / ₂ Ex de intuiție 1 ¹ / ₂ Scriscetitul	1 ¹ / ₂ Religia 1 ¹ / ₂ Scriscetitul		1 ¹ / ₂ Religia 1 ¹ / ₂ Scriscetitul	1 ¹ / ₂ Scriscetitul 1 ¹ / ₂ Cântul
	3—4	Lucrul de mână	Cântul	Lucrul de mână		Lucrul de mână	Lucrul de mână
CLASA II	8—9	Aritmetica	Gramatica	Aritmetica	Aritmetica	Gramatica	Aritmetica
	9—10	Cetirea	1 ¹ / ₂ Depr. de memor. 1 ¹ / ₂ Istoria	Cetirea	1 ¹ / ₂ Istoria 1 ¹ / ₂ Ex. de intuiție	Cetirea	1 ¹ / ₂ Istoria 1 ¹ / ₂ Scris după dictat
	10—11	1 ¹ / ₂ Ex. de intuiție 1 ¹ / ₂ Compunere	1 ¹ / ₂ Scri-rea după dict. 1 ¹ / ₂ Gimnastica	1 ¹ / ₂ Caligrafia 1 ¹ / ₂ Gimnastica	1 ¹ / ₂ Compunerea 1 ¹ / ₂ Gimnastica	1 ¹ / ₂ Caligrafia	1 ¹ / ₂ Ex. intuitive 1 ¹ / ₂ Desemnul
	2—3	1 ¹ / ₂ Geografia 1 ¹ / ₂ Religia	1 ¹ / ₂ Religia 1 ¹ / ₂ Ex. de intuiție	1 ¹ / ₂ Geografia 1 ¹ / ₂ Desemnul		1 ¹ / ₂ Geografia 1 ¹ / ₂ Religia	1 ¹ / ₂ Deprinderi de memor 1 ¹ / ₂ Cântul
	3—4	Lucrul de mână	1 ¹ / ₂ Cântul	Lucrul de mână		Lucrul de mână	Lucrul de mână

Observațiuni generale: 1) În luna Septembrie și dela 1 Martie până la vacanța Paștelui, lecțiunile încep la 8 a. m. și se succed în ordinea stabilită în orar. Dela 1 Octombrie și până înainte de 1 Februarie orele de clasă sunt dela 9—12 a. m. și dela 2—4 p. m. După vacanța Paștelui și până înainte de anulul școlar se aplică orarul de vară.

2) Recreațiunile sunt de câte 10 minute, cari se iau din orele de lecțiuni, astfel că primele lecțiuni, atât dimineața cât și după amiază, să fie de o oră întreagă, iar celelalte de câte 30 minute efectiv. Lecțiunile de o jumătate de oră vor dura câte 25 minute efectiv.

Tipul J. Orar pentru școlile cu trei învățători.

Orele	Divizia	LUNI	MARTI	MIERCURI	JOI	VINERI	SĂMBĂȚĂ
9—10	I	Scrisceti	Aritmetica	Scrisceti	Aritmetica	Scrisceti	Aritmetica
	II	Aritmetica	Gramatica	Aritmetica	Gramatica	Aritmetica	Aritmetica
	III	Aritmetica	Cetirea	Aritmetica	Gramatica	Aritmetica	Aritmetica
10—11	I	Aritmetica	Scrisceti	Aritmetica	Scrisceti	$\frac{1}{2}$ Exerciții intuitive Scrisceti	Scrisceti
	II	Istoria	Cetirea	Istoria	Cetirea	$\frac{1}{2}$ Istoria Gimnastica	Gramatica
	III	Istoria	Gramatica	Istoria	Cetirea	Istoria	Gramatica
11—12	I	$\frac{1}{3}$ Scrisceti	$\frac{1}{2}$ Cântul	$\frac{1}{3}$ Scrisceti	$\frac{1}{2}$ Exerciții intuitive Cântul	$\frac{1}{2}$ Cântul	$\frac{1}{3}$ Gimnastica
	II	Compunere	$\frac{1}{2}$ Desennul Gimnastica	Compunere	$\frac{1}{2}$ Caligrafia Gimnastica	Compunere	Cetirea
	III	Compunere	$\frac{1}{2}$ Geografia Desennul	Compunere	$\frac{1}{2}$ Caligrafia Gimnastica	Compunere	$\frac{1}{2}$ Desennul Gimnastica
2—3	I	$\frac{1}{2}$ Religia Scrisceti	$\frac{1}{2}$ Exerciții intuitive Scrisceti	$\frac{1}{2}$ Religia Scrisceti	—	$\frac{1}{2}$ Religia Scrisceti	$\frac{1}{2}$ Exerciții intuitive Scrisceti
	II	Geografia	Religia	Depr. de memoriz.	—	Geografia	Religia
	III	Geografia	Religia	Depr. de memoriz.	—	Geografia	Cetirea
3—4	I	$\frac{1}{2}$ Gimnastica	$\frac{1}{2}$ Gimnastica	$\frac{1}{2}$ Gimnastica	—	$\frac{1}{2}$ Gimnastica	$\frac{1}{2}$ Cântul
	II	$\frac{1}{2}$ Caligrafia Cântul	Științele naturale	$\frac{1}{2}$ Geografia Gimnastica	—	Științele naturale	$\frac{1}{2}$ Desennul Cântul
	III	$\frac{1}{2}$ Caligrafia Cântul	Științele naturale	—	—	Științele naturale	$\frac{1}{2}$ Religia Cântul

Observațiuni: 1) In luna Septembrie și dela 1 Martie până la finele anului școlar, lecțiunile încep la orele 9 a. m. și la 2 p. m. și se succed în ordinea stabilită în orar. Dela 1 Octombrie până la finele lunii Februarie, or le de clasă sunt dela 9—12 a. m. și dela 1—3.

2) Lucrul manual iarna, sau practica agricolă în lunile de vară, când timpul e favorabil, se predă diviziunilor II și III în zilele de Luni, Miercuri și Vineri, în orele dela 4—5 în luna Septembrie și dela 1 Martie până la finele anului școlar, și dela 1 Octombrie până la finele lunii Februarie.

Pentru fete, lucrul manual se înlocuiește cu lucrul de mână, care se predă în aceleași zile și ore tuturor diviziunilor reunite.

3) Recreațiunile după ora întâia sunt de 5 minute, iar după celelalte ore de studiu sunt de 40 minute. Timpul de recreațiune se la din orele prevăzute pentru studiu, astfel ca fiecare lecțiune de o oră să dureze 50 minute efectiv, iar lecțiunile de o jumătate oră 25 minute depline.

II.

III.

No. 1800/1923.

2045—1923.

Circular

către toți învățătorii din județul Bihor.

Ordinul No. 71771/1913 al Ministerului să comunice spre luare la cunoștință și acomodare.

Ni se aduce la cunoștință decătre Sftul Sinod prin Ministerul de Culte, că de câțva timp cu mâhnire se constată în unele reviste și ziare se străcoară și ilustrațiuni prin care se ridiculează religia și biserica și care slăbește mult sentimentul religios în popor și mai ales au un efect vătămător asupra educațiunei tineretului de ambele sexe. Ceeace este mai dureros este faptul că chiar la șezători culturale și la serbări școlare ce se țin prin sate, sunt învățători cari pun în programul serbării poezii și anecdote ca de pildă „Popa și țiganul”, „Mocanul în biserică”, etc. Prin care să batjocorește clerul.

Pentru a se înlătura astfel de lucruri, cari numai folositoare nu pot fi pentru cultivarea sentimentelor religioase Ministerul interzice cu desăvârșire membrilor corpului didactic ca la șezătorile și cercurile culturale să fie pusă în programa serbării poezii și anecdote în care se batjocorește clerul.

Circular

către toate școlile și comitele școlare din județul Bihor.

Fundația culturală „Principele Carol” ne aduce la cunoștință, că a aranjat un serviciu special pentru reprezentarea filmelor de cinematograf în comunele rurale. Acest serviciu este amenajat cu aparate speciale și operatori cinematografiști.

Reprezentarea filmelor va începe la 1 Octombrie când toate școlile funcționează. Vor fi reprezentate filmele: Serbările încoronării suveranilor, Comemorarea ostașului necunoscut și călătoria A. S. R. Principele Moștenitor în jurul lumii.

Pentru realizarea acestui plan sunt pofțite comitețele școlare din județ, ca să pună la dispoziție locurile școlilor când li-se cere și să se ocupe în mod serios de plasarea biletelor a căror cost va fi de 5 lei de elev.

Fundația va trimite din vreme biletele pentru plasarea Comitetului iar acesta în ziua reprezentațiunii va preda delegatulul socotelile.

În schimbul acestui serviciu comitetele școlare vor reține pentru sporirea fondului de întreținere a școlii 10% din produsul brut al reprezentăției.

IV.

No. 2067—1923.

Circular**către toți învățătorii din județul Bihor.**

Sunteți îndrumați ca toate cărțile ungurești aflate în biblioteca școlii să fie strânse și împachetate în lăzi și păstrate pe loc până la noi ordine. Despre executare să ne raportați.

V.

No. 1881—1923.

Circular**Către toți învățătorii din județ.**

În conformitate cu ord. No. 71908—1923 al Ministerului se semnaleză din diferite puncte ale țării preoții bapțiști cer cu insistență să predea elevilor religia acestei secte în localurile școlilor de stat.

Intrucât această confesiune nu este recunoscută, Ministerul nu admite ca preoții bapțiști să catechizeze cu elevii în școală sau să dea note pentru clasificarea lor, fiind oprită aceasta predare prin legile și regulamentele școlare în vigoare.

VI.

No. 2073—1923.

Circular**către toți învățătorii din județul Bihor.**

Se comunică în copie ord. Min. Instr. din București cu No. 93207—1923 spre știre și conformare.

Avem onoare a Vă face cunoscut că toate detașările și concediile acordate membrilor corpului didactic pentru anul școlar 1922—1923 încetează pe ziua de 31-August 1923.

Cu începere de 1 Septembrie 1923 în ceea ce privește acordarea concediilor și detașărilor se vor proceda astfel.

a) Concediile până la o lună se vor acorda de către inspectoratele regionale.

b) Concediile mai mari de o lună, precum și prelungirile de concediu se vor acorda numai de Minister. În cerere se va arăta motivul pentru care se cere concediul.

c) Concediile pentru caz de boală, mai mari de trei luni se vor acorda numai de Minister, pe baza avi-

zului Comisiunii medicale. Cererile se vor adresa Ministerului până la 10 Septembrie cel mai târziu.

Cererile de detașări se vor adresa Ministerului indicându-se catedra unde dorește să fie detașat și recomandând suplinitor la catedră unde este titular.

VII.

No. 2301—1923.

Aviz.**Tuturor învățătorilor dela școlile primare de toate categoriile din județul Bihor.**

Vi se aduce la cunoștință, că Ministerul instrucțiunii prin decizia No. 109.403 delegă pe d. Gh. Bota directorul școlii normale de învățători din Oradea-Mare cu inspectarea școlilor primare din jud. Bihor dela 1 Sept. 1923.

Când vi-se aduce această împrejurare la cunoștință sunteți invitați a-i da numitului toate informațiile ce le va solicita.

VIII.

No. ad. 1806—1923.

Circular**către toate școlile primare din județul Bihor.**

Se aduce cunoștința d-ilor învățători, că a apărut harta județului Bihor și se capătă la librăria Klein Iuliu (Oradea-Mare, str. Regele Ferdinand No. 6) pentru prețul de Lei 120.

D-nii învățători sunt poștiți a comanda în interesul propriu, pentru că tipărindu-se puține exemplare școlile sunt expuse să rămână fără hartă.

A apărut în editura „Cartea Românească” :

„Cunoștințe Folositoare”. Seria A. No. 13. *Telefonia fără fir* de Traian Lelescu, profesor. Prețul Lei 3.

„Cunoștințe Folositoare”. Seria B. No. 21. *Sarcina, Facerea și Leuzia* de D-rii E. Gheorghiu și Goldenberg Bayler. Prețul Lei 3.

„Cunoștințe Folositoare”. Seria B. No. 23. *Cum orbim* de Dr. I. Glăvan. Prețul Lei 3.

„Cunoștințe Folositoare”. Seria B. No. 22. *Mesteșugul vopsitului cu buruleni* de Art. Gorovei. Prețul Lei 3.

„Cunoștințe Folositoare”. Seria B. No. 24. *Păstrarea Cărnelor de Porc* de G. Gheorghiu, agronom. Prețul Lei 3.

„Pagini Alese” No. 138. *Un drum la Cahul* de Iacob Negruzzi. Prețul Lei 2.

Dimitrie Cantemir: *Descrierea Moldovei*. Traducere din latinește de Dr. Prof. G. Pascu. Prețul Lei 30.

„Biblioteca Minerva” No. 18. *Călugărul Gherasim* de Al. Gh. Doinaru. Prețul Lei 3.

Praznicul Calicilor, comedie tragică. *Săracul Popă*, episod dramatic de M. Sorbul. Prețul Lei 12,50.

Intervențiuni Obstetricale de Dr. T. Bogdanovici. Prețul Lei 30.

Povești Vol. II de I. Slavici. Prețul Lei 25.

Dr. Med. Maria Montessori: *Pedagogia medicală*, traducere de C. Buțureanu. Prețul Lei 12.

Negustorii noștri. Piesă în 3 acte. Teatru popular, sătesc și de familie, de Serafim Ionescu. Prețul Lei 10.

„Biblioteca Minerva” No. 117. *La Cruci* (Icoane dela țară) de Mih. Lungianu. Prețul Lei 3.

„Biblioteca Minerva” No. 227. *Amice, ești un prost!* de V. Pop. Prețul Lei 3.

„Biblioteca Minerva” No. 111. *Sistemul solar*, de Charles Lane Poor. Prețul Lei 6.

„Biblioteca Minerva” No. 61. *Asia*. Roman de Iwan Turghenieff. Prețul Lei 3.

„Biblioteca Minerva” No. 57. *Educațiunea Morală*, de I. Slavici. Prețul Lei 3.

„Biblioteca Minerva” No. 78. *Apele Primăverii*. Vol. II. de Iwan Turghenieff. Prețul Lei 3.

„Biblioteca Minerva” No. 46. *Educațiunea Fizică* de I. Slavici. Prețul Lei 3.—.

Romantismul englez de M. Beza. Prețul Lei 25.
Floarea ofilită (roman ed. III) de M. Sadoveanu. Prețul Lei 32.

„Biblioteca Minerva” No. 8. *Istoria vieții mele*, autobiografia din 1845, de I. Vârnăv. Prețul Lei 6.

„Biblioteca Minerva” No. 77. *Apele Primăverii*, Prețul Lei 3.

„Biblioteca Minerva” No. 86. *Românii din Ardeal*, de I. Slavici. Prețul Lei 6.

De vânzare la principalele librării din țară.

A apărut în editura „Corvina” Oradea-Mare: M. G. Samarineanu: *Tablouri din Pind*, poezii.

Prețul 20 Lei.

AVIZ.

Leafa pe Octombrie se poate ridica dela Revizoratul școlar până la 1 Noembrie. Sumele neridicate până la această dată se vor vărsa la perceptorat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

